

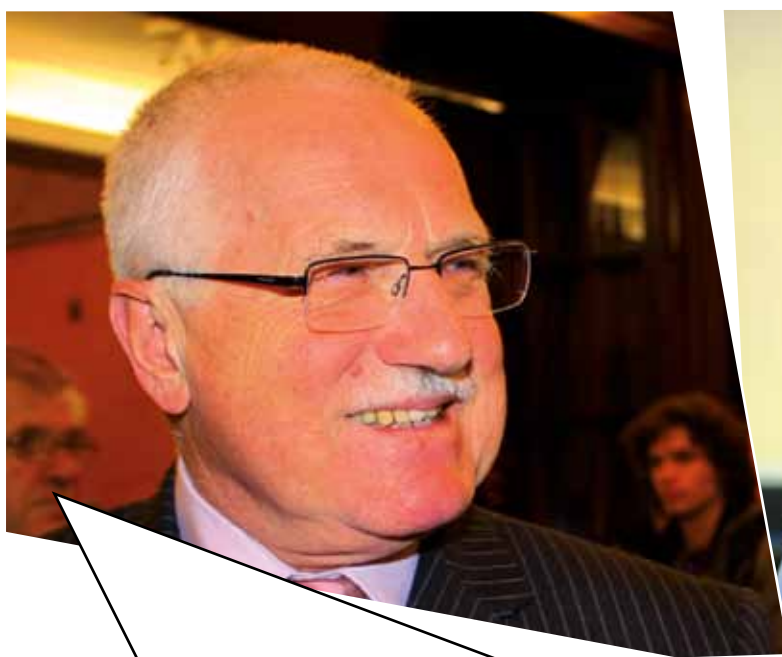
Březen 2009
Ročník XIV

Vydává Kulturní komise ČR

Fragmenty

Kulturně hospodářská revue

Zvedneme opět svobodně hlavy?

IVANA HASLINGEROVÁ

Nový rok netrvá dosud ani 3 měsíce, ale již přinesl závažné události na naši i světové politické scéně. Vznikla nová strana Machových nadšených idealistů, kteří chtějí lidem vrátit víru v politickou kulturu, naučit je opět zvednout hlavu a nebát se říkat otevřeně své názory – *Strana svobodných občanů*. Kdyby nastalo napětí jen uvnitř ODS vedoucí k odchodu dlouhodobých členů a dokonce k odvrácení se jejího zakladatele od ní, mohlo by se zdát, že je něco shnilého jen v ní. Ale protože velké napětí vrcholící odchodem části členů nastalo i u Strany zelených a rovněž u lidovců nepomohl ani odchod Jiřího Čunka z vlády k tomu, aby se přestaly znesvářené frakce hádat, takže hrozí i jejich rozštěpení, jde zřejmě o závažnější jev stojící za hlubší zamyšlení. *Čím to je, že nastává u tolika politiků znechucení ve vlastních řadách? Kde jsou ty ideály, pro které jsme před dvaceti lety zvonili spolu s ostatními občany u sochy patrona české země svatého Václava? Co se to stalo s naší vlastí, když už nejen občané, ale i vrcholoví politici jsou tak zklamáni a znechuceni, že mají potřebu se stavem naší politické scény něco udělat? Čím to je, že se do našich životů opět vkrádá zklamání a co víc dokonce strach?*

Když se člověk podívá zpátky, nemůže ho nenapadnout, že se nepřijemné pocity strachu a znechucení stupňují mnohem rychleji od doby, co jsme vstoupili do EU. Neustálé bruselské příkazy a vyhlášky vrcholící až patologickými nařízeními o rovnosti okurek a tvarech těch prověřených banánů lidi prostě a jednoduše otravují. Protežování „nepřízpusobivých menšin“ (i já se už bojím napsat jejich skutečný název, aby nám nezrušilo Ministerstvo vnitra časopis, že jsme rasisti), obavy z exekutorů, kteří vtrhnou mnohdy dokonce i omylem do bytů podobně, jako to dělají bolševické gangy v Severní Koreji, obavy z nařčení z „pravického extremismu“ či dokonce fašismu, když někdo vyjádří jako vlastenec svůj názor, že nechce mít dva prezidenty, dvě vlajky, dvě hymny a prostě chce i nadále žít ve svobodné vlasti, to všechno vede lidi k frustraci a otrávenosti. Nedávno uvedla veřejnoprávní televize film z roku 1965 „*Lhát se nemá*“, kde se to hemžilo domovními důvěrníky a udavači na uličních stranických schůzích z dob komunismu. Ještě před pár lety bych si řekla, zaplať pánbůh, že už je ta špína za námi, tentokrát jsem ke svému zděšení jen řekla, teď místo třídního nepřítele tam stačí dosadit vlastence či skutečného pravičáka a skupinka samozvaných politických udavačů mu zmaří život podobně jako hlavnímu hrdinovi tak mistrně zahranému Janem Kačerem. A to je opravdu zlé.

A co je snad ještě horší, že nejen běžní lidé se začínají bát mluvit a uzavírají se do sebe jako za komunismu, ale bojí se už i politici. Jak jinak než z obavy z opozice a ztráty popularity v důsledku jejího řevu a štvání lze vysvětlit chování premiéra, který odstranil ze své vlády ministra, který dokázal vést Ministerstvo zdravotnictví tak, že zdravotní pojišťovny mohly v loňském roce poprvé od listopadu 1989 proplatit všem, i těm

nejzávažněji nemocným pacientům, léčbu na světové úrovni a ještě měly přebytky. A to nemluví o tom, co dělá s českými politiky Brusel s lákavými mnohasettisícovými platy. Při studiu dějepisu mi kdysi bylo záhadou, jak je možné, že jsme stále a dobrovolně utíkali do náručí cizích panovníků. Nyní mi to už jasné je. Prebendy u cizích dvorů byly zřejmě stejně lákavé, jako jsou nyní ty bruselské. A za to přece stojí přestat mluvit vlastní řečí, ale naučit se mluvit falešným bruselským newspeakem.

Ale nezbláznila se jen EU a v důsledku toho naše republika. Světovou ekonomickou krizí, která propukla v důsledku příkazu socialistické Clintonovy vlády americkým bankám, aby multikulturálně poskytovaly hypotéky všem bez ohledu na to, zda mají či nemají na jejich splacení, bude hasit jako spasitel Clintonův stranický kolega Barack Obama. A začal opravdu ve velkém stylu, prováděním ještě razantnějších zásahů státu do ekonomiky než jeho předchůdce. Kdyby neměl tento nástup Keynesiánského ekonomického myšlení dopad i na nás, tak bych rouhavě řekla, ať ti hloupí Američané na vlastní kůži zkusí, co to je socialismus, aby začali opět toužit po volném trhu a po svobodě, neboli po kapitalismu, v němž před tím žili.

A nemohu nepřipomenout, že je velký nešvar, že společnost neměří všem jedním metrem, že nehodnotí lidi podle jejich schopností, ale podle kamarádšoftů. Protekce, o níž jsme si naivně mysleli, že po pádu komunismu zmizí, je zde zase a dokonce ještě s méně skrývanou arogancí, než tehdy. Stačí mít za kamaráda místopředsedu vlády a dostanu mnohamilionovou zakázku na ostudnou presentaci naší země v Bruselu bez výběrového řízení. Na druhé straně, pokud jsem ředitelem významné kulturní instituce, ale s vládou kamarád právě nejsem, mohu se ztrhat, vybudovat paláce pro mě svěřenou instituci, sehnat pro ni miliony korun na provoz mimo státní pokladnu a přesto dostanu padáka pod naprosto průhlednou záminkou, že se uměle a *ad hoc* vytvoří zákon o časovém omezení mé funkce. Nejde jen o protagonisty těchto dvou příběhů, Davida Černého a Milana Knížáka, ale na občany působí velmi negativně, když vidí, že je vlastně naprosto zbytečné ne-li přímo hloupé pracovat, když stačí přece jen shánět ty správné konexe jako se to dělalo kdysi na ÚV KSČ.

Umělci a podnikatelé všech zemí, spojte se!

Fragmenty

Kulturně hospodářská revue

Obsah

EDITORIAL

Zvedneme opět svobodně hlavy? 2

POLITIKA

NÁZORY A KOMENTÁŘE

Knížákova smršť 39 4
Milan Knížák si splnil Van Goghův sen 5

EXKLUZIVNÍ ROZHOVORY

Petr Mach: „Jde o hodně, opravdu o hodně!“ 6

FRAGMENTY Z POLITIKY

Přemysl Sobotka chce Evropský senát 11
Hynek Fajmon – politik, který ovlivňuje chod světa správným směrem 12
Valentýnský sněm Strany svobodných občanů 14
ČSSD je v ekonomických otázkách naprosto nekompetentní 15
Klausa jeho skutečně blízcí spolupracovníci neopouštějí 16
Právníci potvrzují: Klaus nemusí podepsat Lisabonskou smlouvu 18

EKONOMIKA

FRAGMENTY Z EKONOMIKY

Nejprestižnější manažerská soutěž se blíží 19
Ivan Mikloš: „Rovná daň byl dobrý nástroj k zavedení eura“ 20
Rozvojové země nepotřebují peníze ale otevření trhů 22
Seminář CEPu byl klíčovým pro osud ODS 25
Pozor na megalomanií politiků 26
Vládní balíček firmy moc nenadchl 27

OSOBNOSTI

NAŠE ZDRAVOTNICTVÍ OČIMA POJIŠŤOVEN

VoZP ČR je solidní a stabilní zdravotní pojišťovna 28
Veřejné peníze jsou naše peníze 30
Klienti ZP MV ČR dostanou i letos včasnou a kvalitní zdravotní péči 31
Ať žije ČSSD, sláva zrušitelům poplatků na věčné časy! 32
Přeměna EU na superstát může skrývat zárodek Velkého třesku 33

KULTURA

FRAGMENTY Z KULTURY

Úspěšná spolupráce SYNOT LOTTO, a.s., a Národní galerie pokračuje 34
NATO zůstává nepostradatelné i po pádu komunismu, važme si ho! 37
Vznik nového světa z cyklu obrazů Nová bible Milana Knížáka 40

Internetovou podobu revue naleznete na www.fragmenty.cz.
Na rozdíl od tištěného periodika jsou články denně aktualizovány.

Fragmenty

Kulturně hospodářská revue

fragmenty

Ročník XIV, březen 2009

Vydává:

Kulturní komise R (KK)

Adresa redakce:

K Vodojemu 35, 150 00 Praha 5

tel. 222 769 819, 561 034 519

e-mail: fragmenty@fragmenty.cz

Vydavatel a předseda redakční rady:

Doc. Ing. Jiří Pancíř, CSc., prezident KKČ

Šéfredaktor:

RNDr. Ivana Haslingerová, CSc.

ředitelka Odboru pro styk s veřejností KKČ

Redakční rada:

Doc. Ing. Antonín Baudyš, CSc., Literární sekce KKČ

Tomáš Haas, poradce presidenta republiky

Michal Haslinger, ředitel Hudební sekce KKČ

Prof. Zbyněk Kňourek, ředitel Výtvarné sekce KKČ

Hana Kožová, ředitelka Dramatické sekce KKČ

ak. mal. Zdena Marschalová, Výtvarná sekce KKČ

Erhard Müller, ředitel Sekce pro mezinárodní styky KKČ

Ing. arch. Vladimír Smejkal, Sekce ochrany památek KKČ

Petr Štěpánek, ředitel Literární sekce KKČ

Přemysl Vachalovský, ředitel Filmové sekce KKČ

PhDr. Ing. Jan Vodňanský, Dosud Žijící Národní Poklad

Petr Žantovský, Universita Jana Amose Komenského, Praha.

Zlom a grafická úprava

fragmenty, polygrafické studio.

Osvit a tisk:

Didot, polygrafická společnost, s.r.o.

Inzerce:

Goro Publicity

K Vodojemu 35, 150 00 Praha 5,

tel./fax: 222 769 819,

e-mail: fragmenty@fragmenty.cz.

Distribuuje:

Goro Publicity,

část nákladu posílána VIP osobnostem.

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s.p.,

odštěpný závod Praha, č.j. nov 6291/97 ze dne

15. 9. 1997.

Registrováno pod číslem

TS 6A/A2, MK ČR 7671

ze dne 5. 3. 1997.

Otisk povolen pouze s písemným souhlasem

redakce při zachování autorských práv.

Nevyžádané rukopisy nevracíme.

Neoznačené texty jsou placenou inzercí.

Není-li psáno jinak, použité obrazové materiály jsou

archivním materiálem příslušných firem.

Goro Publicity

je autorizovanou agenturou Kulturní komise ČR

Knížákova smršť 39

MILAN KNÍŽÁK, GENERÁLNÍ ŘEDITEL NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

Nová totalita se plíživě prokousává do všech struktur naší společnosti. Malé politické strany se stávají ještě menšími, aby tak mohly vymizet z politické scény, programy velkých stran se od sebe málo liší a i přes deklarované rozdíly je vnitřní nestabilita nutí ke společným postojům, a co je nejhorší, do myslí lidí se opět vkrádá strach. Opět vzniká jakýsi společný nepřítel – ti nahoře, kteří vše ovládají, kteří si vše mohou dovolit (jak nás o tom právě přesvědčuje diktatura Davida Ratha ve Středočeském kraji), zkrátka rezignujeme na svá práva a spokojujeme se s tím, že je to o nás bez nás. Profesionalita opět ztrácí význam a je vyžadována pouze politická loajlnost.

Je tomu letos 20 let, co většina národa cinkala klíči umíráček komunistickému režimu a tančila radostí nad nabytou svobodou. Dnes dobrovolně (a zdá se, že někdy i rádi) přijímáme staré praktiky, i když možná máme pocit, že je to něco nového a hlavně, že k tomu docházíme tou naší (pseudo)demokratickou cestou, která má však s demokracií málo společného. Navíc, každá demokracie je trochu pokleslá, poněvadž klade rovnítko mezi všechny kvalitativní stupně. Víím, že to jinak nejde, že **touha po nějakých dokonalejších systémech je utopie**, ale nechci se s takovou skutečností smířit. Jsem přesvědčen, že pomoci tomu může jen vzdělání ve smyslu kultivovanosti. Ne osvojování si nejrůznějších dovedností (abychom tak byli zručnými dělníky všech stupňů), ale učít se schopnosti respektu k odlišnostem, schopnosti

*Svět se mi líbí čím dál míň
Snad je to stářím snad je to tím
Že málo z nás se opravdu stydí
Za život svůj za život lidí
Všichni jen řvou a ticho chyb
To ticho zázračné to ticho rybí*

vést diskusi (tzn. nevykřikovat jen své monology), schopnosti úcty k vlastnímu prostředí, úcty, která v sobě obsahuje i schopnost kritiky. (Nemohu nepoznamenat, že kritika, pokud je kritikou, tak je důstojná. Ale takovou tu asi neznáme.)

V minulosti, především v první polovině 20. století, jsme měli dokonalou žurnalistiku, vynikající recenzenty a kritiky, kteří na základě hlubokého vzdělání a hlubokého zájmu hodnotili bohaté kulturní dění. Po listopadu '89 se neobjevil nikdo, kdo by, byť jen vzdáleně, připomínal recenzenty první republiky. Kulturní rubriky vedou novináři, na které se jiné rubriky nedostaly, kteří k tomu nemají vzdělání a často ani zájem a kteří si ve svých textech vyřizují osobní účty s v é

i svých kamarádů. Obecná propagace kultury u nás je nulová a neřídí se žádnou stupnicí kvality. Akce přátel či oblíbenců redaktorů se komentují oslavně, i když se jedná o úplné bezvýznamnosti, a velké kulturní akce, zvláště z oblasti výtvarného umění, se buď odbudou sloupečkem anebo se o nich zarytě mlčí.

Že ryba smrdí od hlavy platí i v tomto případě. Výběr akcí pro naše evropské předsednictví se rovněž konalo na základě

„kamarácoftu“ a ostuda s Entropou, která je jasnou vládní prohrou, se přešla, jakoby neexistovala a ti, co za to odpovídají, mlčí.

Premiér a ministři podporují tzv. ceny Trebia, kterým Česká televize věnuje celý večer a které

patří k tomu nejpokleslejšímu, co u nás v této oblasti existuje. Proč se nikdo z politiků, kteří tomu dávají záruky a podpory, nezeptá profesionálů na jejich stanovisko?

Nejpropagovanější složkou umění u nás jsou lidé od divadla a filmu, kteří už povahou své profese mají blízko k televizní produkci a tak jsou neustále frekventováni a propagováni. Vytvářejí si řadu oslavných pořadů (Český lev, Česká myš, cena TýTý, nejlepší Osoba ..., bla, bla..., 13. komnaty, atd. atp.), kde se navzájem oslavují a propagují. Pořád a pořád dokola stejné ohlupování národa... (Zapomněl jsem dodat „dobrovolné“, sami si na něj platíme).

Ani vědě se nedostává dostatečné pozornosti. A kdyby nebylo prezidentských voleb, ve kterých politické strany občas nastrčí nějakou osobnost z oblasti vědy, ani by obecné publikum nevědělo, že takoví lidé existují. Hlavně, že utrácíme miliardy za v podstatě zbytečné mistrovství světa v lyžování, které mohlo být za čtvrtinu ceny ve starém areálu na Českomoravské vrchovině anebo klidně i v jiné zemi.

Přemýšlíme o obří olympiádě nebo předhodíme davu nedomyšlený projekt národní knihovny, který se tak stane fetišem zfanatizovaných davů. Přitom dobře zapadne myšlenka rozšíření národního fotbalového stadionu na Letné (měli bychom pak knihovnu a stadion v jedné řadě), což zvláště v současné době, kdy neumíme čelit řádění zdivočelých fanoušků, je víc než nesmyslné.

Také bojujeme proti pravicovým extrémistům, a i když máme zákon postihující stejně pravicový i levicový extrémismus, nevadí nám, že levicoví extrémisté sedí v parlamentu a spoluvytváří zákony naší země.

Tato společnost neměří jednotným metrem, pokud je vůbec schopna něco měřit. Po dvaceti letech se opravdu máme nejlépe, jak kdy v historii, abych se tak přiklonil k tvrzení Václava Klause, ale kulturně žijeme asi v nejpokleslejší periodě naší československo-české historie. Neumíme oslavovat své hrdiny, svou historii, svou vlast, vlastenectví považujeme za sprosté slovo a ustavičně hledáme nějakou teplou velkou díru, do které bychom se přitulili a tam pěli „*hosanna*“ ke slávě pokleslosti a vlezdozadkizmu. (Abych zůstal slušný).

Milan Knížák si splnil Van Goghův sen

IVANA HASLINGEROVÁ

Městská část Prahy 5 ve spolupráci se společností Dada Media pořádala v Galerii Portheimka výstavu profesora Milana Knížáka. Z obsáhlé tvorby vybral Petr Žantovský, který výstavu organizoval, velmi zajímavý segment jeho tvorby, a to počítačové obrazy. Obrazy vznikaly postupně. V roce 1996-7 v akademii ve Stuttgartu, kde vyučoval malířství, vyráběl mistr koláže, které přes kopírku promítal do počítače, kde si s nimi pohrával, deformoval je a umisťoval na plátna starých mistrů nebo naopak do svých plátnů zabudovával části obrazů jiných umělců. Tyto elementy spojuje díky výborně zvládnuté práci na počítači a především díky svému pohledu na obrazy ve svůj vlastní autentický výraz. Estetika obrazu daná jeho výběrem dává elementům, které ho zaujaly, vlastní poselství, které slouží pro jeho i divákovy další představy. Chybějící části v obrazech doplňuje

svými novotvory a především působivou barvou. Při pohledu na jeho obrazy si člověk rouhavě říká, že je téměř jedno, co na nich je, výsledek barevně zapůsobí a podbarví atmosféru.

S podobnou myšlenkou společného obrazu, kde by každý s jeho kolegů impresionistů maloval určitou část, kterou podle jeho mínění nejlépe ovládal, přišel již kdysi Vincent Van Gogh. Gauguin maloval stromy, Lautrec figury a Van Gogh oblohu s hvězdami. Obraz měl být spojením perfektností. Právě tento Van Goghův sen připadl Knížákovi zajímavý a práce na počítači mu dovolila uvést ho moderní formou v život. Celá kolekce nese proto jméno *Van Goghův sen*. Výběr části děl, jejich zakomponování do obrazu a celkový námět je autentický Knížákov, i když v sobě nese torza původních obrazů. Vybíral a uzpůsoboval vše, co ho zaujalo, a obrazy jsou proto obsahem jeho vlastní estetiky. *Snímek Fragmenty: Jiří Pancíř*

Horké letní odpoledne, 1996-7 (100x125 cm)

Petr Mach: „Jde o hodně, opravdu o hodně!“

IVANA HASLINGEROVÁ

ODS byla dlouho pro více než třetinu národa chápána jako modré světlo na konci rudooranžovo-zeleného tunelu. Kdo jiný než právě ona také mohl být v tom postkomunistickém marasmu nadějí pro pravicové voliče? V poslední době tento reformní patos, bohužel, stále rychleji vyprchával. Kličekování a změny postojů projdou levicovým stranám s nepozornými voliči. Inteligentnější voliči ODS naopak toto vše sledují a vnímají velmi výrazně, a proto i přes počáteční silnou voličskou podporu ODS poslední volby ukázaly, že tomu tak nebude do nekončena. Za Klausova vedení věděli voliči, že se mohou stoprocentně spolehnout na její zásadovost, na pevnost i důslednost jejích vnitropolitických i zahraničních postojů. Na oplátku se ona mohla i v nejtěžších krizových obdobích spolehnout na ně. Její lídr Václav Klaus překonal dokonce i tak obrovský podraz, jakým bylo Havlovo Sarajevo. Bylo to mj. proto, že ani největší nepřátelé mu nemohli vytknout, že je „kam vítř, tam plášť“. Z minulosti jsme byli zvyklí, že právě na jím svolávaných kongresech se stanovila vize do budoucna a on sám nalil optimismus do boje za její uskutečnění nejen delegátům, ale i novinářům, hostům, prostě všem. Na posledním, tzv. Vysočanském Kongresu ODS, v prosinci 2008, mi zněla po celou dobu jeho konání v uších slova politologa Josefa Mlejníka: „*Odchodem Václava Klause se vytratil z ODS ideologický náboj.*“ Bylo jasné, že ODS potřebuje obnovit svou principiální vyhraněnost a přiostrřit ideový étos. Jinak že se stane amorfním spolkem ideově nezakotvených lidí spojených jen krátkodobou snahou rozebrat si na čas mocenského posty. Spolkem podobným posmrtnému strašidlu Unie svobody plnému vzájemných intrik a ne-

smyslných kauz. Není divu, že energičtí a mladí členové řekli: „*Dost!*“ A pro ty, kdo dění v ODS a kolem ní sledovali, není překvapením, že to jsou lidé v čele s liberálním ekonomem a blízkým spolupracovníkem prezidenta republiky Ing. Petrem Machem, PhD. A protože je to, podobně jako jeho profesor, muž činu, nezůstalo jen u slov a hned měsíc po kongresu ODS, 12. ledna 2009, svolal tiskovou konferenci, na níž informoval novináře o svém záměru založit novou stranu – *Stranu svobodných občanů*. Protože tento jeho počín vzbudil vlnu nadšení, mohl již 19. ledna 2009 shromáždit 1000 podpisů pro požádání o její registraci a 14. února svolat ustavující sněm strany, na němž byl zvolen jejím předsedou. O tom, co ho k tomuto kroku především vedlo a o tom, jakou vizi

a cíl chce dát jeho strana naší pravicové politice, jsme si s ním povídali v jeho moderní pracovně Centra pro ekonomiku a politiku (CEP), jehož byl v té době ještě ředitelem:

* Vážený pane doktore, v naší republice je registrováno přes sto stran. Co Vás vedlo k tomu, že jste se rozhodl založit další z nich?

O politiku jsem se zajímal již za studií na Vysoké škole ekonomické a vlastně ještě před tím. Už ve 14 letech jsem organizoval na základní škole petici proti pionýrské organizaci. Rok poté komunismus padl a oslovila mě politika Václava Klause. Od svých 18 let, kdy jsem mohl volit, jsem volil vždy ODS, protože nejlépe odrážela mé ekonomické názory o minimálním zasahování státu do ekonomiky a důle-

žitosti svobody občanů a také mé postoje ohledně důležitosti hájení českých národních zájmů na mezinárodní scéně. V roce 1997 – po „Sarajevu“ – jsem do ODS dokonce vstoupil a deset let jsem byl jejím členem. Postupně, bohužel, přestala tato strana hájit své původní postoje a já si uvědomoval stále naléhavěji, že nemám koho volit. Již v posledních parlamentních volbách jsem volil bez zájmu a v komunálních volbách v Praze 5 jsem ODS už ani nevolil, jen jsem kroužkoval některé její kandidáty. Stále důrazněji ve mně začala krystalizovat potřeba založit novou, skutečně autentickou pravicovou stranu podobnou té, jakou byla kdysi Klausova ODS, do níž jsem před 12 lety vstupoval.

* **Jako poradce prezidenta republiky, ředitel vlivného Centra pro ekonomiku a politiku (CEP), vydavatel a šéfredaktor časopisu pro svobodu a demokracii *Laissez Faire* jste měl přece mimořádnou možnost ovlivňovat názory nejvlivnějších politiků, bankéřů, podnikatelů, byznysmenů neboli lidí s rozhodujícími pravomocemi. Proč jste se tak významných funkcí vzdal a vrhnul jste se na tenký a nevděčný led, jakým je politika?**

Po zhruba deseti letech této mé činnosti jsem zjistil, že přednášet, pořádat semináře a psát časopisy má sice vliv, ale jen na omezenou skupinu lidí, které oslovuji. I když to byli vlivní lidé, skutečně něco radikálně změnit na politické scéně se mi tím nedařilo. UVědomil jsem si, že k tomu je nutné oslovit širokou veřejnost. Zjistil jsem, že nespokojenému člověku, který chce českou politiku změnit, zbývá jediná možnost – založení vlastní strany.

* **Říkáte nespokojenému člověku. Co by za to mnohý dal mít postavení jako Vy. Co Vás tak moc rozčílilo, že jste se všeho vzdal a pustil do tak donkichotského boje?**

Poslední kapkou byla otočka ODS ohledně Lisabonské smlouvy. ODS šla do voleb a získala hlasy voličů jako strana, která byla ostře proti Lisabonské smlouvě a která žádala v této věci referendum. Přesouvat pravomoci České republiky na Brusel zakázalo představitelům ODS i usnesení jejího 19. kongresu. Právě určitost a předvídatelnost postojů vedoucích představitelů činila kdysi z ODS pevnou oporu pravicových voličů. Pro mě je změna postoje k Lisabonské smlouvě

nejen neplněním politických slibů, ale také zradou základních hodnot.

* **Takže jste se rozhodl založit novou politickou stranu ...**

UVědomil jsem si, že ODS nutně potřebuje konkurenci. Od března minulého roku jsem si proto již troufl opatrně oznamovat, že zvažuji založit novou pravicovou stranu. Stále jsem ale doufal, že se možná na dalším prosincovém kongresu ODS ještě něco změní. Zázraky se ale nedějí. Nezměnilo se nic. Jako televizní divák jsem sledoval, jak delegáti volí staronové vedení a umožňují mi dát zelenou Lisabonské smlouvě. Dali jsme dohromady přípravný výbor, ten se shodl na jménu strany, stanovách a základních programových cílech. Na 12. ledna jsme svolali tiskovou konferenci, kde jsme oznámili naše rozhodnutí založit *Stranu svobodných občanů*. Mohl jsem na ní ve 13:00 hodin oznámit, že strana má již i své webové stránky www.svobodni.cz, neboť mi bratr poslal ze školy esemeskou, že je právě v tu hodinu spustil. Prakticky obratem jsme získali přes 1000 podpisů pod petici a mohli jsme jít stranu 19. ledna zaregistrovat. V pondělí 9. února jsme získali od Ministerstva vnitra oficiální schválení a na 14. února jsme mohli svolat ustavující sněm, na kterém jsem byl zvolen předsedou Svobodných.

* **Jenže jen požehnání MV ČR k činnosti strany nestačí. Internet je podmínka nutná, ale nikoliv postačující. Lidé chtějí osobní kontakty. To znamená nutnost kanceláří, poboček, jedním slovem množství peněz. Máte již i v tomto jasno?**

V úterý 3. března jsme zahájili v Jihlavě na Vysočině sérii besed s občany. Následovalo Brno, Plzeň... Po besedách vždy následuje ustavující sněm příslušného krajského sdružení svobodných. Lidem na ulicích rozdáváme první vydání novin naší strany. Mám velkou radost, že *strana nevzniká jako kdysi US odštěpením kousku ODS* několika nespokojenými vrcholnými představiteli, tedy shora, ale že *vzniká, podobně jako kdysi OF, spontánně zdola*. Od píky. Nic ODS nebereme, ani kanceláře, ani její členy. Já nebyl nikdy v Parlamentu, takže jsem žádné pikle s kolegy v parlamentním výboru nekul a nejsem dokonce již dlouho ani řadovým členem ODS. A vlastně ani většina našich členů nikdy dosud nebyla členy žádné po-

litické strany. **Jde opravdu o novou stranu, která vznikla spontánní nespokojeností pravicově smýšlejících občanů.** Až mne překvapilo, kolik jich je a co vše nabízejí, přitom s rizikem, že vůbec nevědí, zda ve volbách uspějeme. Nikdo k nám tedy nemůže jít z prospěchářství. Od příznivců – obyčejných občanů České republiky – máme kancelář a sídlo na Malé Straně v Praze, další lidé poskytli své občůdky pro distribuci novin, někdo nabízí plochu na domě pro umístění reklamy, jiný vytiskl zdarma letáky. Spousta našich příznivců umísťuje na svých webech reklamní bannery odkazující na www.svobodni.cz. Cítím vysokou míru nadšení a mám z toho radost. Naše strana vzniká postupně za pochodu a věřím, že se podaří dát skrze Stranu svobodných občanů politice znovu smysl a obsah.

* **Vznik Vaší strany je skutečně unikátní. Pravicovou inteligenci, studenty, byznysmeny, novináře máte na své straně a znají Vás. Není tajemstvím, že na Vysoké škole ekonomické v Praze (VŠE) stojí při Vašich přednáškách v nabitě aule studenti i na oknech. Ale to vše je přesto málo. Pro získání voličů Vás musejí poznat i běžní občané. Neuděláte stejnou chybu jako v minulých volbách pan Topolánek, který mezi ně nechodil a nedělal tolik oblíbené Klausovy mítinky?**

Jsem si vědom toho, že takto unikátním a spontánním způsobem zdola vzniklo naposledy OF a to mne zavazuje vůči všem občanům k díkům a k tomu, že musím s nimi se všemi i v té nejposlednější vesničce promluvit, poděkovat jim a také se snažit prosazovat v politice vše pro jejich lepší život. Chci je přesvědčit, že pravicová politika neznamená nesciální politiku. Věřím, že naše besedy s nimi budou hojně navštíveny, že nám na nich lidé sdělí, co je trápí, s čím jsou nespokojeni.

* **Nebudete tedy dělat pouze besedy s radními a několika povinně nahnanými členy Vaší strany a po lukrativním obědě neodjedete do Prahy, jak to dělala Topolánková ODS?**

Ne, chceme opravdu získat maximální zpětnou vazbu, lidé na naše besedy chodí, píšou e-maily. ODS po odchodu Václava Klause z jejího čela pořádala mítinky spíš jen pro své vlastní členy, kteří

se museli dostavit, jen aby nějaký mítink byl. To je na nic. ODS nyní tápe, vlastně neví, jaké základní hodnoty chce hájit. Nám ani nezbyvá nic jiného než jezdit každý den mluvit na ulici a na besedách s občany. Nemáme jako etablované strany od státu stamiliony na billboardy a na propagaci v tisku. Ty nikdy nepřepatíme. Musíme je přeplatit naší prací a myšlenkami. Mám radost z iniciativy lidí, které jsem donedávna neznal a kteří nyní aktivně pracují spolu s námi. Je to prostě vše nové, unikátní a plné očekávání a nadšení, bude to rozhodně velmi zajímavá zkušenost a věřím, že pokud nás neopustí nadšení a snaha věci změnit, tak i s tím omezeným množstvím prostředků nakonec uspějeme.

* Máte pravdu v tom, že to, co podnikali před minulými parlamentními volbami pan Topolánek a Tlustý, obyčejné lidi spíše uráželo. My mysleli, že to bylo z pýchy, ale Váš názor, že se báli před voliče předstoupit, je asi ten pravý. Škoda. Sice vyhráli volby, ale mohli mít mnohem větší počet hlasů i od těchto jimi ignorovaných voličů a nemuseli se pak tolik plazit před Bursíky a Čunky. Ale obraťme list. Jaký je Váš hlavní cíl?

Naším prvořadým cílem je změnit českou politiku. Politika se zvrhla ve vzájemné nadávání, osočování a vyťahování nejrůznějších kauz jednoho na druhého, přičemž se zapomnělo na základní principy – službu občanům

a programové vize. Naši současní politici si sice před kamerami v Parlamentu vzájemně nadávají, ale v realu dělají politiku stejnou. Všichni začali mluvit bruselskou úřední řečí a zapomněli na slušnost, pokoru a úctu. A právě toto chceme změnit. Chceme dát opět lidem cíl a vizi do budoucna.

* Jenže po volbách se budete muset domlouvat s těmito novodobými primitivy. Opravdu si myslíte, že něco změníte?

Myslím, že ano. **Budeme se snažit vnést do politických diskusí noblesu a myšlenky, jako tomu bylo kdysi.** Ti, kdo s námi budou chtít diskutovat, ať v televizi či v parlamentu, se tomu budou muset přizpůsobit. Chceme být plnohodnotnou svébytnou stranou a vybudovat stát nezatěžující občany zbytečnou regulací a byrokracií, ale mající jasné ideály a myšlenky. O nich chceme diskutovat.

* Takže nejste jen jednou z mnoha právě vzniklých stran, které mají jediný cíl, vynést předsedu a případně další členy do Evropského parlamentu (EP), a pak činnost ukončit?

Rozhodně ne. **Já ostatně ani do EP nekandiduji. Chci, aby strana zůstala jako stálice na naší politické scéně a abychom uspěli především v našich parlamentních volbách.** V naší straně pořádáme primární volby, v nichž naši členové a zaregistrovaní příznivci určí, kdo bude na jakém místě kandidovat do Evropského parlamentu. Cílem je, aby byl vybrán ten nejlepší. Nejde nám o křesla pro konkrétní osoby. Víme, že poslanci EP mnoho nezmůžou. Pokud totiž vůbec někdo může v EU něco prosadit, jsou to pouze ministři, premiér a prezident v Evropské Radě. Chceme ale ve volbách do Evropského parlamentu uspět i proto,

aby voliči viděli, že nás mohou volit i ve volbách do Sněmovny.

* Je sice pravda, že několik desítek poslanců v sedmisetčlenném EP je jako kapka v moři, ale je-li ta kapka takový strychnin, může i v moři nadělat pěknou neplechu. Proti čemu především budou Vaši europoslanci brojit?

Jsmo především proti snížení váhy hlasu ČR a proti předávání kompetencí ČR do Bruselu. Stávající smlouvy nejsou ideální. Abychom ale mohli prosazovat přijetí lepší než tu Lisabonskou smlouvu (LS), je potřeba ty stávající zatím udržet, LS pohřbit a pak se teprve bavit o nové smlouvě, v níž budou stručně, čitelně a srozumitelně běžnému člověku vymezeny kompetence EU místo stovek stran neurčitých a nic neříkajících formulací. Chceme samozřejmě hájit české zájmy a bránit v EP prosazování škodlivých regulací. Chceme ukázat, že existuje hlas, který nesouhlasí slepě s každou regulací přicházející z Bruselu. Sleduji s velkými obavami o budoucnost demokracie v Evropě a o českou státní nezávislost a svobodu našich občanů vůči narůstající aroganci některých představitelů států EU a stále se stupňující tlak na potlačení jakékoliv diskuse o podobě EU. Za obzvláště nebezpečný projev nedemokratických trendů v EU pokládám tlak na přijetí LS, který je hrubým porušením i vlastních pravidel EU, podle nichž smlouva odmítnutá jedním státem (viz irské referendum) nemůže vstoupit v platnost. LS se navíc nijak podstatně neliší od předchozí Ústavní smlouvy, kterou v referendu zamítli Francouzi a Nizozemci.

* Takže nejste, jak někdy čtu, proti zrušení EU jako celku, pouze proti tomu, aby se, pomocí LS stala EU novým nadstátem s nadřazeným právem a nadřazeným občanstvím a aby jejím prostřednictvím získala právo přisvojovat si další pravomoci bez souhlasu členských států?

Mám Evropu rád a procestoval jsem ji křížem krážem. Nejsme žádní antievropané, jak se nás někteří naši odpůrci snaží dopředu odsuzovat. Vítáme vše, co je na evropské integraci pozitivní, především volný pohyb osob a zboží. Když jsme proti Lisabonské smlouvě, znamená to, že **jsme pro zachování EU a smluv,**

kteří schválili čeští občané v referendu o vstupu do EU v roce 2003. Ale právě tyto podmínky má LS změnit. Dosavadní smlouvy nejsou samozřejmě ideální, ale ve srovnání s LS ponechávají členským státům a jejich občanům alespoň určitou míru nezávislosti a možnost zvrátit silící trendy směřující k byrokratickému superstátu. **Přijetím LS by se EU stala novým státem s nadřazeným právem a nadřazeným občanstvím.** Získala by právo přisvojovat si další pravomoci bez souhlasu členských států. Místo dosavadního práva veta každého členského státu totiž LS zavádí většinové hlasování v převážné většině rozhodování. Žádný stát tak nebude moci samostatně odmítnout návrhy EU, které by pokládal za nevýhodné. **Oproti dosavadnímu systému hlasování se český hlas zmenší na polovinu, zatímco německý se zdvojnásobí. Velké státy tak snadněji vnutí ostatním své záměry.** Speciálně pro Českou republiku je LS obzvláště nevýhodná tím, že neposkytuje dostatečné záruky, že nedojde k pokusům o zneplatnění Benešových dekretů či k pokusům o uplatňování majetkových nároků vůči ČR. Jestliže EU nebude respektovat zamítnutí LS členským státem, poruší tak vlastní stanovená pravidla pro ratifikační proces a potvrdí svůj nedemokratický charakter a tím mimo jiné ohrozí severoatlantické společenství. Ratifikace LS znamená skrytý zvrat politického systému v neprospěch demokracie. Proto důrazně odmítáme ratifikaci LS a vyzýváme české senátory, aby v Parlamentu ČR nedali k ratifikaci souhlas. Občanům ČR slibují, že naši zástupci nikdy neobejdou vůli voličů a nepodpoří LS poškozující ČR, demokracii v Evropě a svobodu občanů. Opakuji: Nejsme antievropané, máme Evropu rádi. **Říkáme ANO Evropě, NE nedemokratické Lisabonské smlouvě, říkáme ANO Evropě, NE byrokracii EU.**

* **Takže pokud občané budou volit do EP Vaše kandidáty, mají zaručeno, že budu bojovat proti tomu, aby měli dva prezidenty, dvě vlajky, dvě ústavy – proti vzniku evropského nadstátu. To máte tedy jasně promyšlené. Co ale nabídnete občanům do voleb do našeho parlamentu?**

Volby do českého parlamentu jsou pro nás důležitější než volby do EP. Proto máme již rozmyšlenou v hrubých rysech nabídku vlastní nové zdravotnické a daňové

politiky a mnoho dalších věcí. ODS prohrála komunální volby mj. kvůli regulačním zdravotnickým poplatkům, které ČSSD zneužila. ODS přitom udělala několik chyb. Předně regulační poplatky prezentovala jako zásadní pracovní reformu. Když jsme v principu proti novým regulacím a poplatkům, těžko můžeme vítat nové regulační poplatky. Zdravotnictví ale reformu potřebuje. Chyba ODS ale nebyla jen ve vysvětlování, jak se to snaží dnes podat, ale i přímo v provádění zdravotnické reformy. Do zdravotnictví je potřeba vnést zdravé principy.

* **Říkáte, že do zdravotnictví je potřeba vnést zdravé principy. To ale říkal každý předchozí ministr a víme, jak to dopadlo. V čem budou ty Vaše tak unikátní?**

Občané si musejí sami dobrovolně a svobodně zvolit, zda budou chtít platit pojištění jako dosud a neplatit žádné další poplatky nebo platit nižší základní pojištění a u lékaře připlácet za každou poskytnutou službu. Podobně jako mají svobodný výběr při havarijním pojištění. Buď platí vysokou pojistku bez spoluúčasti, nebo si vyberou nižší pojistné se spoluúčastí. Julínkův systém tuto možnost volby lidem nedal a to se nám na něm nelíbilo. Jeho poplatky fungovaly jako daň za zdravotní služby i když byly zavedeny s bohubilými úmysly zamezit zneužívání zdravotní péče.

* **Důchodci ale žádné zdravotní pojištění neplatí, za ně platí pojistné stát. Takže váš systém problematické fronty babiček, co si jdou s panem doktorem jen tak popovídat a odnést si acylpyrin, nevyřeší. A tomuto jevu chtěl především pan Julínek zabránit, i když to díky lidoveckým Šojdrovým nemohl říci naplno.**

I důchodci platí zdravotní pojištění! Pouze jej za ně pojišťovně odvádí stát.

I penzista by proto měl mít stejnou možnost výběru. **Penzista, který by si zvolil spoluúčast, by od státu dostával vyšší důchod o to, co stát ušetří, když za něj bude zdravotní pojišťovně platit snížené pojistné.** Uvidíte, že si to pak mnozí rozmyslí a budou chtít své vlastní peníze dobrovolně a svobodně použít na rozumnější věci než si běžet popovídat s paní doktorkou o oparu či že je štípl komár.

* **Vidím, že jste opravdu svobodomyšlný člověk do všech důsledků. Teď Vás ale chytím. Daně budete muset vybírat, tam svoboda volby neplatí. I kdybyste dokázal zavést rovnou daň, tak budete muset zrušit stovky výjimek na odpisy a viděl jste nedávno, jaký odpor vzbudila jen jedna u železničářů. Ty vám svobodně lidé nevydají...**

Máte pravdu, že rovná daň nebyla zavedena především kvůli boji o výjimky. Jakmile zůstanou výjimky, není možno o jednoduchém a spravedlivém zdanění hovořit. Nejvíce je různými nespravedlivými výjimkami zahlcena daň z příjmu fyzických osob. **Proto jsme navrhli kompletní zrušení této daně a sloučení plateb sociálního a zdravotního pojištění do jediného odvodu. Když si všelijaké zájmové skupiny nedají výjimky vzít, zrušíme raději celou daň z příjmu.**

* **Slyším dobře? Jak chcete potom získat peníze do rozpočtu?**

Většinu příjmů má stát z pojistného, z DPH a ze spotřebních daní. Odstraňme proto ty nejškodlivější daně a úměrně tomu snížíme státní výdaje. Opět nejprve

ty nejméně efektivní. Mám dlouhý seznam naprosto zbytečných úřadů, které je potřeba kompletně zrušit. Ne sloučit, přejmenovat a transformovat – ale kompletně zrušit. Je potřeba prosazovat radikální omezení byrokracie.

* **Nemohu zapomenout na Vaši přednášku o rovné dani. A nějak se nemohu vyrovnat s tím, že od ní ustupujete právě Vy.**

Ale já od rovné daně přece neustupuji. Pouze ji zdokonaluji. Rovná daň je skvělá věc a nejlepší cesta jak k ní dojít, je zrušení daně z příjmu fyzických osob. Sociální i zdravotní pojištění je daň čistá a rovná. Když tyto dvě platby sloučíme do jediného odvodu a zrušíme touto vládou zavedené výjimky z plateb sociálního pojištění, pak **budeme mít nejčistší rovnou daň na světě.**

* **Hezky se to poslouchá, ale omezení byrokracie a zrušení ministerstev již slibovalo tolik politiků a po volbách nejen nic neruší, ale dokonce pro své koaliční přátele zakládají nová nesmyslná ministerstva. Vzpomeňme jen na Mlynáře a Stehlíkovou...**

Několik let jsem ve svém časopise *Laissez faire* vedl pravidelnou rubriku „Úřad na zrušení“, takže vím, o čem mluvím. Máme desítky zbytečných úřadů, které polykají miliardy našich daní. Samozřejmě, že řadu úřadů potřebujeme – někdo musí vydávat pasy a občanské průkazy. Ale kocáborská zbytečná ministerstva opravdu nepotřebujeme. **Daně musejí být co nejnižší, ale současně s jejich snižováním se musí rušit zbytečná byrokracie a zbytečné výdaje vlády.** Jinak by to bylo nezodpovědné a stalo by se to, co udělala sociální demokracie, která sice snižovala daně, ale výdaje měla vyšší než příjmy. Právě nyní na její nezodpovědnou zadlužovací politiku doplácíme.

* **Váš koncept svobodného hospodářství a nízkých daní se zdá být skvělý, ale budete mít velmi těžké přesvědčit lidi o tom, že po volbách nezačnete zase prosazovat nějaké kočkovy v koalici a nejsou to jen sliby do větru. ODS také slibovala 1000 Kč k důchodům a rovnou daň. Každý si podle Tlustého kalkulačky spočítal, jak mu stoupne díky rovné dani plat. A kde to zůstalo. Nemohu jít ani do hospody v rodné vesnici,**

abych neslyšela, že lhala stejně jako Zemani s akcí čisté ruce...

Máte pravdu, že ODS spoustu věcí nesplnila. Lidé byli její vládou oprávněně zklamáni a vyjádřili to v krajských volbách. Sliby se mají dodržovat. Dlouhodobě se nedodržování slibu a lhaní nevyplatí. Samozřejmě, že v koalici nelze prosadit všechno, ale nesmějí se zrazovat základní principy.

* **ODS také uškodil hulvátský styl, nemyslíte?**

Určitě. Pan Topolánek si neuvědomil, že to, co projde u soudruhů Zemana či Paroubka, neprojde u lídra pravicové strany. Jejím voličům hulvátsví vadí. Míru hulvátsví lze ale zvrátit. My urážky a nadávky nepoužíváme a věříme, že i ostatní si osvojí lepší formu.

* **Kritizujete i spojení ODS se Zelenými?**

Ano. „Zelená“ daň z elektřiny, z plynu a z uhlí je čirý nesmysl. Jen na zaplacení úředníků, kteří se musejí těmito novými daněmi zaobírat, se dá víc peněz, než se od lidí vybere. ODS kývla na zákaz dostavby dalšího bloku jaderné elektrárny – přitom jaderná energie představuje výrobu levné a ekologicky čisté elektřiny. ODS se přidala k prosazování povinného přimíchávání biopaliv do benzínu. Když je orná půda využívána k výrobě pohonných hmot, roste pak nejen cena benzínu a nafty, ale i cena potravin. Zrušení zákona o biopalivech by zlevnilo nejen benzín, ale i potraviny.

* **Vidím, že to si zaslouhuje samostatný článek. Mne zajímá, jak je možné, že člověk ve Vašem věku je tak zapálený vlastencem a tolik ho zajímá politika. Většinou je mládež spokojená, že může volně jezdit po světě a cítí se víc světovou a evropskou než českou...**

Já jsem také od mala cestoval a cestuji. A právě díky tomu jsem viděl v každé zemi jiný systém práva a regulací a to, jak různé právní řády vedou k odlišným výsledkům. Viděl jsem, v čem je ten který systém dobrý či špatný a jak málo by stačilo ho zlepšit. Viděl jsem, že nejlépe se žije lidem v těch nejsvobodnějších systémech a že u nás naopak stát pomocí daní a regulací rozhoduje o polovině našeho života. Chceme-li poměry v České republice změnit, jedinou cestou je vstup na politické kolbiště.

* **Jste ale ve věku, kdy jiní se baví, tančují, flirtují se slečnami. Vy na místo toho studujete, skládáte doktoráty, přednášíte, píšete a teď dokonce zakládáte stranu, abyste zamezil v budoucích volbách návratu naší země před listopad 1989 návratem komunistů do vlády. Máte alespoň trochu času ještě na sebe, na své koničky...?**

Zakládání strany je samozřejmě časově hodně náročné, proto jsem ukončil řízení CEPu, výuku na univerzitě a další činnosti. Vypadám mladě, ale dostudováno mám již dávno. Těším se ale, až bude po volbách a já v červnu vyrazím s přáteli na plavbu po Vltavě a Labi. Loni jsme dali do kupy skvělou šestičlennou posádku a plavili jsme se motorovou lodí do Hamburku a na ostrov Helgoland. Letos se chystáme vydat se po Vltavě na jih do Písku.

Pane doktore, děkuji za zajímavý rozhovor a přeji Vám hodně úspěchů. V těchto volbách půjde totiž o hodně, ale opravdu o hodně!

Snímky Fragmenty a archiv P. Macha

Přemysl Sobotka chce Evropský senát

FRAGMENTY Z POLITIKY

PETR KOSTKA

V Paříži se konalo pravidelné každoroční jednání předsedů parlamentů členských zemí EU. Český parlament zastupovali předsedové obou komor parlamentu – Přemysl Sobotka a Miloslav Vlček. Hlavními tématy letošního plenárního zasedání byla institucionální budoucnost Evropy a implementace Lisabonské smlouvy z pohledu národních parlamentů a zapojení parlamentů do krizového řízení jednotlivých států i celé Unie. První jednací den byl věnován otázkám spojeným se schvalovacím procesem Lisabonské smlouvy a rovněž možnostem národních parlamentů v řešení finanční a ekonomické krize.

Přemysl Sobotka přinesl návrh na konkrétní změnu fungování parlamentů EU. „Jsou to důležitá témata, role parlamentů a jejich komor se po eventuálním schválení Lisabonské smlouvy změní a je důležité kroky koordinovat. Důležité bylo především téma, které se zabývalo výhledy Evropy do roku 2030. Z pohledu evropských politiků jde vlastně o to, jakým směrem se začne v nejbližších letech Evropa ubírat. A to je podstatné. Kontrolním mechanismem Bruselu by měly být národní

v ní.

Předseda Poslanecké sněmovny Miloslav Vlček jako jeden z hlavních řečníků v bloku „Evropa a krizový management, zapojení parlamentů“ informoval o závěrech nedávného společného jednání Parlamentu ČR s Evropským parlamentem v Bruselu. „K nalezení cesty z krize nepotřebujeme ekonomy, kteří nebyli víc než ideology finančních center a advokáty jejich zisků,“ zdůraznil ve svém projevu Miloslav Vlček. Se souhlasnou odezvou se pak setkal i jeho apel: „Naslouchejme proto ekonomům, kteří hájí zájmy celé společnosti. Poslouchejme sociology, kteří analyzují společnost. Naše konkrétní opatření musejí být určena pro konkrétní lidi a nikoli pro abstraktní politické a hospodářské hodnoty. Nesmíme připustit, aby finanční krize narostla v sociální a politickou. Nesmíme ohrozit demokracii.“ V návaznosti na pražské jednání „Trojky“ informoval předseda Vlček rovněž o konkrétních možnostech parlamentní diplomacie ve vztahu k řešení situace v pásmu Gazy.

Setkání předsedů národních parlamentů členských zemí EU pokračovalo diskusí nad výhledy uspořádání EU až

parlamenty. *Evropa má deficit demokracie, proto navrhuji zřízení Evropského senátu,*“ uvedl na konferenci předseda Senátu Parlamentu ČR Přemysl Sobotka v bloku věnovanému krizi a roli parlamentů

do roku 2030. Hlavními řečníky byl kromě Přemysla Sobotky předseda reflexní skupiny o budoucnosti Evropy Felipe Gonzales. Předseda Senátu Parlamentu ČR Přemysl Sobotka řekl ve svém vystoupení: „Po loňském irském ne Lisabonské smlouvě Evropa znervózňela. Naneštěstí přišly nové výzvy, museli jsme se vypořádat s problémy, které označuji jako 3G – Gruzie, Gaza a ‚gaz‘. A hlavně finanční a ekonomická krize je téma, které je nyní pro jednání parlamentů klíčová. Naše spolupráce se musí soustředit na konkrétní problémy, měli bychom být něčím jako kontrolním mechanismem vůči Bruselu, Radě EU a Evropskému parlamentu. Musíme se pokoušet nacházet společný názor, vnímám to jako absolutní nutnost. Národní parlamenty vnímám také jako určitého oponenta vůči evropské legislativě. Jsme nejbliže našim občanům a musíme je chránit před nadbytečnou byrokracií.“

Debata o Evropě v roce 2030 by měla podle doktora Sobotky vycházet z odborných pohledů, bez ideologických klišé: „Evropa má zkušenosti se sociálním inženýrstvím, je pro mě proto nepochopitelné, že někteří politici schovávající se za současnou krizi se pokoušejí opět tyto myšlenky oživit. Věřím, že úlohou národních parlamentů je tyto pokusy eliminovat. Ale mám ještě jeden návrh do diskuse. Jde vlastně o myšlenku bývalého českého prezidenta Václava Havla. Nestálo by za to zřídit Evropský senát? Ve kterém by byly všechny státy Unie zastoupeny paritně? Zkušenosti bikamerálních systémů ukazují, že senáty jsou dobrou a účinnou pojistkou demokracie a kontinuity parlamentních demokracií. Proším o vážnou diskusi nad tímto návrhem,“ řekl ve svém vystoupení předseda Senátu Parlamentu ČR Přemysl Sobotka.

Snímek: archiv Senátu ČR

Hynek Fajmon – politik, který ovlivňuje chod světa správným směrem

IVANA HASLINGEROVÁ

V kavárně *Demokracie* Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR představil europoslanec Hynek Fajmon svoji již pátou politickou knihu „*Slovníček evropských levicových pojmů*“. Ale pozor, nejde o skutečný slovník. Jedná se o 18 nabubřelých názvů pro problémy, jimiž se zabývá nejčastěji Evropský parlament (EP). A právě ty honosné názvy hojně používané levicovými poslanci mohou občany zmást. Občané mohou jejich užíváním získat dojem, že se jedná opravdu o problémy smrtelně důležité pro jejich život, jako jsou *diskriminace, evropský sociální model, geneticky modifikované organismy, globalizace, globální oteplování a změna klimatu, lidská práva, mírová politika a mírové hnutí, občanská společnost, obnovitelné zdroje energie, ochrana a ochra-*

nářství, pohlavní rovnost, princip předběžné opatrnosti, rovnost a rovnostářství, sociálně-ekologické tržní hospodářství, sociální dialog, sociální spravedlnost, spravedlivý obchod, trvale udržitelný rozvoj. Pan poslanec ve své knize tato nejfrekventovanější slova v EP, které jsou již běžně nazývána „*evropským newspeakem*“ vysvětluje s důsledností jemu vlastní. Nejdříve vymezí pojem z hlediska jeho historie, pak se zabývá jeho interpretací v EU, po té v ČR a nakonec jeho užitím v praxi. A co je důležité, vysvětluje, má-li tyto pojmy vůbec podporovat pravicový politik. Na konci knihy je uveden test, na němž si může vtipnou formou

čtenář ověřit, je-li „*evropský pravičák jako řemen*“, z něhož by měla radost Margaret Thatcherová, nebo naopak socialistický europeista, jako Vladimír Špidla. Po přečtení knihy dá čtenář určitě za pravdu Václavu Klausovi, který v předmluvě napsal: „*Slovníček evropských pravicových pojmů poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona je nevšední politickou publikací, v níž autor věrně postihl podstatu současně převládající ideologie*

Mezi hosty nemohl chybět ani zapřísáhlý bojovník proti euroústavě, vůdce konzervativní strany Mladá pravice Lukáš Petřík, kterému ve stejné edici jako kniha pana Fajmona vyšla nedávno kniha „*Konzervativní revoluce Margaret Thatcherové a Ronalda Reagana*“. Snímek ho zachycuje v rozhovoru s Janem Krutílkem u zajímavého routu. Zajímavého tím, že po dlouhé době to byl raut, který nebyl financován z fondů EU, ale z peněz samotného pana europoslance.

Vydavatel knihy a šéfredaktor *Revue Politika* a ředitel Centra pro studium demokracie a kultury František Míkůš na slova Petra Macha, že knihu Strakovka nevydýchá, s úsměvem vyjádřil přesvědčení, že ji naštěstí rozhodně nebudou politici ze Strakovky číst, takže se pan Fajmon nemá čeho bát. Přinesl šampaňské a jal se ji uvádět do života. Křtít ji pan poslanec nechtěl s tím, že se křtí pouze děti. Pro jistotu jí pan Míkůš popřál, aby zapadla, protože po jejím přečtení by Hynka Fajmona jeho strana určitě vyloučila ze svých europeistických řad. „*On Hynek je vůbec takové divné politické zvíře. Málokdo ví, že nebýt jeho, nikdy by se naše Centrum nevypracovalo do takové podoby, jako je nyní. Teď je vůbec situace v politice postavena na hlavu. Rektor Masarykovy univerzity říká, že když přijede do Brna Václav Klaus a pochválí ho, vnímá to jeho okolí, jako by se ho dotknul někdo s leprou. Ale aby nedošlo k omylu, pan rektor si i přesto chvály pana prezidenta velice váží. Pokud bude Hynek hledat zaměstnání, až ho jeho strana vyloučí po přečtení této knihy, nabízím mu místo šéfredaktora v *Revue Politika* a já se stanu jeho životopiscem,*“ uvedl pan Míkůš. Tehdy netušil, že jeho revue brzy přestane vycházet.

EU. Hynek Fajmon měl nejen schopnost, ale i odvahu věci pojmenovat. Nepatří tedy k té mase politiků a byrokratů, kteří jen opakují stále opakované klišé. Patří k nositelům myšlenek, k politikům, kteří dokážou ovlivňovat chod světa správným směrem.“

Není divu, že předmluva pana presidenta hýří superlativy. Hynek Fajmon je totiž politik jdoucí nejdůsledněji ze všech, kteří zastávají funkce v současných parlamentech, ve stylu, který Václav Klaus nastolil. Je stejně jako on pracovitý, má velký rozhled, stále něco studuje, vzdělává se a píše o tom, co se dočte, navíc jde do polemiky, i když ví, že většina si myslí opak. Zatímco většina europoslanců užívá sladkého života v Bruselu a člověk od nich neuslyší takřka nic, Hynek Fajmon vydal již 4 knihy a u dvaceti dalších inicioval či zajistil jejich překlady. Uspořádal deset seminářů a konferencí, v nichž burcoval naše politiky, aby se bránili některým krokům EU. A co víc, jeho chování působí dojmem, jakoby ani nebyl Čech, ale anglický džentlmen z počátku minulého století s názory Margaret Thatcherové. Nezapírá, že byl jejími názory uchvácen od samého počátku. Dokladem toho je, že již na stáži v Londýně o ní napsal knihu. Je prostě modelem konservativního politika jako z příručky.

Díky Hynku Fajmonovi může čtenář při čtení jeho nové knihy pochopit zákulisí evropské politiky. Dočte se, že je v ní stále víc špatného. Bohužel některým našim politikům se tato politika líbí. ODS díky ní dokonce dospěla k obrovskému ideovému vyprázdnění. Když byla v opozici, formovala na svých ideových konferencích své profilování. Byla to práce náročná, z níž téměř nic nezbylo a to málo, co zůstalo, její představitelé vyprazdňují s naprostou lehkovážností dál. Některé současné výroky jejího předsedy o EU jsou děsivé. Kdybychom neviděli pod nimi jeho jméno, mysleli bychom, že to napsal Václav Havel. Bohužel naši občané a dokonce i novináři to podceňují, ale až pan předseda prosadí ratifikaci Lisabonské smlouvy a začne jim vládnout evropská vláda, smích je přejde. Bude již ale pozdě.

Ale abych pana Fajmona jen nechválila. Když se stal starostou v Lysé nad Labem, napsal pojednání „*Jak na starostu*“, v němž radí nespokojencům, aby neremcali v hospodě, ale šli za starostou a prosadili si, aby jejich problém začal řešit. Je proto jeho velkou chybou, že nenapsal pojednání do Strakovky „*Jak na voliče*“. Tamní politici by takový návod potřebovali, útlocitný čtenář promine, jako prase drbání. Z ODS totiž odchodem Václava Klause na Hrad a Hynka Fajmona do EP jakoby zmizeli politici myslitelé. Nezbyvá než doufat, že až skončí politika kompromisů, přijde opět doba, kdy se v ní vyprofilují politici jejich typu.

Na závěr nezbyvá než apelovat na všechny politiky, aby si tuto velice závažnou knihu přečetli a nepodceňovali a nebagatelizovali dění v EU. Neboť, jak říká v předmluvě profesor Klaus, „*Nebezpečí, s nímž autor bojuje, je urgentní. Základ své doktríny „sociálně ekologické tržní hospodářství“ dokonce evropské elity vtělily do návrhu evropské ústavy alias Lisabonské smlouvy, aby tak definitivně postavily mimo zákon liberální ekonomický model kapitalismu.*“

Snímky Fragmenty: Ivana Haslingerová

Málokdo ví, že peníze na asistenta europoslance věnuje Hynek Fajmon kromě publikační činnosti i do investování do talentovaných lidí, aby se prokousali problematikou evropských studií a naučili se anglicky. Jan Krutílek (druhý zleva) a Petra Kratílková patří mezi jejich špičku. Petr Mach stojící uprostřed se jen záhadně usmívá. Málokdo věděl, že již tehdy byl pevně rozhodnut založit stranu, která bude myšlenky Václava Klause a Hynka Fajmona v naší politice i nadále prosazovat

„Kromě zdražování energií díky ekodáním a její drahé výroby z dotovaných větrníků nyní EP připravuje zákaz používání obyčejných žárovek. Díky Polákům snad nebude energie tak drahá, neboť ti mají skoro vždy v EP pravdu. Nemůžeme je ale bohužel podpořit, protože je v naší vládě strana zelených. Místo toho, aby se naši politici bouřili, že nechťejí neustále se stupňující diktát od EU, ptají se stále, kdo je s EU a kdo proti ní. Dalším problémem je, že evropská levice zásadně odmítá geneticky upravené potraviny. Protože jsem v zemědělském výboru EP, musel jsem nastudovat problematiku geneticky modifikovaných organismů, s čímž mi pomáhal profesor Drobník, kterému za to velice děkuji. U nás toto zatím není žhavým tématem, ale ze zkušenosti vím, že co se děje v EP, přijde po dvou až třech letech do ČR. Proto tuto problematiku nepodceňujte. Přes to všechno doufám, že ze střední Evropy nevypřchal všechen rozum a tradiční myšlení,“ uzavřel optimisticky Hynek Fajmon

Valentýnský sněm Strany svobodných občanů

JIŘÍ PANCÍŘ

„Mým cílem je vybudovat jinou stranu, než jsou ostatní. Chceme debatovat o podstatě zákonů. Musíme jasně říci, že není naší povinností přijmout jakoukoliv evropskou směrnici. Svoboda, odpovědnost, spravedlnost – to jsou hodnoty, které jsme se rozhodli společně hájit. Tedy vzhůru na to!“ vyzval Petr Mach

Na Svatého Valentýna, svátek lásky a všech zamilovaných, dostali všichni naši občané krásný dárek: Stranu svobodných občanů (SSO), která bude hájit jejich svobodu proti jejímu omezování nesmyslnými nařízeními a suverenitu jejich státu proti nehoráznému diktátu zvenčí. Ustavující sněm SSO v budově pražského Autoklubu potvrdil definitivně její platnost a zvolil do jejího čela jejího zakladatele Ing. Petra Macha, PhD. Za nejcennější hodnoty, které chce podporovat a rozvíjet, považuje svobodu jednotlivce, lidskou kreativitu a iniciativu. A že nešlo jen o prázdná a líbivá slova o svobodě, o tom svědčil celý průběh sněmu. V jednokolové tajné volbě do funkcí, která zamezila pletichářství a dohadování mezi delegáty v dalších kolech, byli zvoleni místopředsedy Jaroslav Bachora, Jiří Payne, Miroslav Bednář a senátorka Liana Janáčková.

SSO vznikla spontánně odpodem v důsledku nespokojenosti občanů se současnou nepolitickou politikou, podobně jako kdysi Občanské fórum. Na sněm proto přijeli nadšení delegáti ze všech koutů ČR odhodláni vybudovat něco nového a v kuloárech se hovořilo o myšlenkách a o ideové náplni strany, ne o tom, kdo s kým a jak bude hlasovat. Delegáti se od hostů a novinářů lišili pouze tím, že měli k dispozici hlasovací kartu, ale jinak se nikdo nestaral o to, kdo, kde a s kým sedí či mluví. „Jen to klidně napište, ať to všichni slyší,“ znělo naopak z mnoha úst. To nadšení a chuť něco změnit, i když vůbec nikdo neví, zda se to povede, mi nostalgicky připomínalo dřevné doby po VLSR (Velké listopadové sametové revoluci).

Ideový projev Petra Macha k založení Strany potvrdil, že se pan prezident ve své zdravotní nemylí v tom, že „strana bude obohacením naší politické scény a že akcent na obhajobu svobody jednotlivce a národní suverenity, které deklaruje, veřejnost osloví a napomůže vrátit politický dialog k základním hodnotám, o které občanům jde“. Již jen věta: „Věřím, že ze všeho nejdůležitější jsou myšlenky. Vše ostatní je vedlejší,“ řadí Petra Macha nad většinu lídrů současných politických stran. Není proto divu, že mu pan prezident přeje úspěch: „Je úkolem těch, kterým není lhostejná budoucnost myšlenky svobody, aby se nenechali umlčet tzv. politickou korektností či konformitou k momentálně převládajícím politickým trendům. Přeji Vám, abyste se stal skutečným mluvčím těch občanů, kteří názory a postoje, o nichž Vy i já hovoříme, sdílíte. Přeji Vám úspěch.“

Sněm přišla pozdravit paní poslankyně Alena Páralová: „Mám vyřídít také pozdrav od kolegy Ranince, který je v cizině. Jak já, tak on Vám držíme

palce a věříme, že ve volbách zvítězíte!“ Jménem Slovenských konzervativních demokratů přišel popřát jednání sněmu Vladimír Valek. Předal pozdrav od Františka Mikloška: „V Bruselu byla levicovým stranám uloupena velká část úsudku. Hlas ze Slovenska je proto jasný: EU ano, Lisabonskou smlouvu ne! Jsem slovenský vlastenec, stejně jako jste vy vlastenci čeští. Nepřeji si nekonečně státních regulací, ale svobodnou diskusi v EU. Nemá smysl ponechat politiku jen v rukách ideově vyprahnutých stran. Chce to beranidlo! Buďte jím! Přeji Vám úspěch!“ Snímek *Fragmenty*: Jiří Pancíř

„Jsem ekonomický risk manažer v ČEZU a doma o mně říkají, že zastávám tuto funkci v rodině. Tak se budu snažit o řízení politických rizik naší strany. Risk manažer není vidět, ale řeší v pozadí všechny problémy. Snad se mi podaří zařídit, aby strana byla nejen opravdu pravicová, ale aby občané pochopili, že není elitářská, že chce sloužit všem občanům. Občané musejí pochopit, že pravicová politika může být sociálnější než levicová. Že slovo socialistická neznamená sociální!“ uvedl po svém zvolení do revizní komise SSO Jan Klaus. Nominaci na místopředsedu z rodinných důvodů odmítl. Věříme, že bude stejnou oporou Petru Machovi, jako byl v době zákeřného Havlova Sarajevského atentátu svému otci.

ČSSD je v ekonomických otázkách naprosto nekompetentní

DAVID VODRÁŽKA, 1. MÍSTOPŘEDSEDA ODS

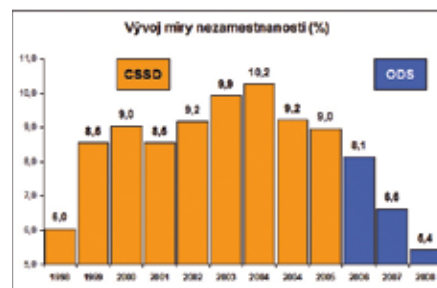
Předseda ČSSD Jiří Paroubek ztrácí nervy z rostoucí obliby ODS, kromě médií napadá už i agentury pro výzkum veřejného mínění. Recepty na krizi z dílny ČSSD by zvýšily dluh i nezaměstnanost a potvrzují, co si myslí odborníci i občané – že sociální demokracie je v ekonomických otázkách naprosto nekompetentní.

Jiří Paroubek je viditelně nervózní z rostoucí obliby ODS. Už kvůli tomu zaútočil na média, která podle jeho názoru slouží propagandě ODS, a nyní se terčem jeho kritiky stala agentura pro výzkum veřejného mínění *Median*. Ta v uplynulých dnech zveřejnila výzkum, z něhož jasně vyplývá, že v souvislosti s řešením hospodářské recese občané České republiky hodnotí pozitivně „*Národní protikrizový plán*“ vypracovaný „*Národní ekonomickou radou vlády (NERV)*“. Z tohoto výzkumu zřetelně vyplývá, že vládní plán má mnohem větší podporu, než tzv. „*protikrizový plán ČSSD*“. Mimochodem stejně hodnotí vládní protikrizový plán i nezávislí analytici, Česká národní banka a pochvalu si vysloužil i u Evropské ko-

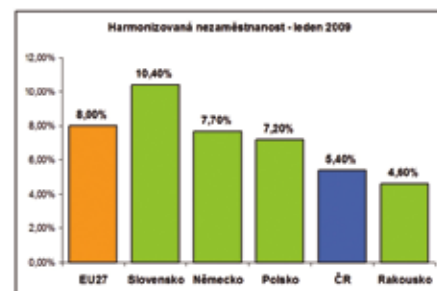
mise. Tento výsledek Jiřího Paroubka natolik rozladil, že nevybíravě napadl společnost *Median*, jejíž výzkumy veřejného mínění ještě před několika měsíci používal jako důkaz rostoucí podpory ČSSD. Viz jeho tehdejší slova: „*Ostatně poslední zatím zveřejněná prognóza agentury pro výzkum veřejného mínění Median, prokazující trvale mimořádně vysokou podporu sociální demokracii...*“ Fakt, že ČSSD je voliči vnímána v hospodářských otázkách jako méně kompetentní než ODS, dokazují například i výzkumy STEMu, vzniklé na zakázku ČSSD, a také výzkum, který si zadala ODS. Podle průzkumu agentury IPSOS TAMBOR je 43 procent lidí přesvědčeno, že ODS dokáže řešit ekonomické problémy země. Naproti tomu ČSSD ve stejném průzkumu jako kompetentní označilo pouze 38 procent lidí. V průzkumu STEM vypracovaném pro samotnou ČSSD, jsou rozdíly ještě větší (49:39) a v oblasti řešení pro malé a střední podniky je rozdíl doslova propastný. ODS v této oblasti hodnotí jako kompetentní 67 procenta lidí, ČSSD pouze čtvrtina populace.

ČSSD také neustále opakuje své „*recepty*“ na řešení nezaměstnanosti. Podle ČSSD je **nejlepším lékem na řešení nezaměstnanosti zvýšení a prodloužení podpory v nezaměstnanosti**. Což ve skutečnosti znamená, že ČSSD na rozdíl od ODS nechce v čase krize chránit pracovní místa a naopak chce finančně podpořit prodloužování a tím zvyšování nezaměstnanosti. Sociální demokracie je ostatně na vyrábění nezaměstnaných expertem. I v čase vysokého ekonomického

růstu dosahovala za vlád ČSSD v ČR nezaměstnanost až deseti procent.

I přes nárůst nezaměstnanosti v důsledku hrozící hospodářské recese, je stále podle posledních údajů Eurostatu harmonizovaná nezaměstnanost v Česku druhá nejnižší ve srovnání s okolními státy. Nižší je pouze v Rakousku.

Celkově tak znovu můžeme plány ČSSD popsat slovy „*hašení požáru benzínem*“. ČSSD je v ekonomických otázkách nekompetentní a výsledky jejich vlád jen ukazují, že by tato strana udělala nejlépe, kdyby v době celosvětové hospodářské recese raději mlčela a nepasovala se do role zachránce české ekonomiky, kterou jí nikdo, ani odborníci ani občané, nevěří. Výsledky vlád ČSSD zřetelně ukazují, na co jsou v Lidovém domě odborníci – na vysokou nezaměstnanost, vysoké zdanění a vysoký státní dluh.

Snímek Edvard Kožušník

Klause jeho skutečně blízcí spolupracovníci neopouštějí

IVANA HASLINGEROVÁ

V poslední době nabývám stále intenzivněji nepříjemného pocitu, že se začíná v naší politice plíživě opakovat situace podobná té před Sarajevským atentátem. Alespoň pokud jde o články týkající se Václava Klause a jeho blízkých. Změna je pouze v tom, že nynější útoky nejsou iniciovány Hradem, ale naopak podhradím. MF DNES (17. února 2009) mé obavy potvrdila. Chápu, že někdy každému šéfredaktorovi nechť uletí článek od redaktora, který by při podrobnějším čtení nepustil do tisku, ale zde nejde o podobný omyl. Článek „Klausův tragický omyl“ začínající větou: „Jsme na tom přece jen o něco lépe než Venezuelci. Ti se svého prezidenta nikdy nezobaví. My svého sice máme ještě na čtyři roky, ale aspoň můžeme strážat metr,“ napsal totiž sám vedoucí její komentátorské rubriky „Názory“ Martin Komárek. Protože komentáře odrážejí duši každého listu a MF DNES je deník s velkým dopadem, jedná se o závažný a jak znám pana Komárka jistě promyšlený záměr.

Pan Paroubek jistě jásá, neboť až dosud se vždy rozčiloval, že MF DNES stojí na straně pravice, tedy Hradu a ODS. Proto jsem si článek přečetla velmi podrobně, abych pochopila, co najednou tolik panu Komárkovi na panu prezidentovi vadí a proč tento obdivovatel jeho reformem z devadesátých let najednou mění názor. Asi ho rozčililo, že prezident podepsal zákon, který zakazuje publikování telefonních odposlechů a připravuje tak redaktora Kmentu a celý jeho list o velký zdroj příjmů, říkála jsem si zpočátku a dokonce jsem čekala, že bude v článku zábavně a satiricky, v čemž je mistr, pomýlenému panu prezidentovi vysvětlovat, co to podepsal za zlotřilý zákon. Ale bylo to bohužel vážnější. Pan Komárek prý iluze o Václavu Klausovi ztratil stejně jako „iluze o Klausovi za poslední rok ztratili i jeho blízcí spolupracovníci“. Důvody pro ztrátu

jeho iluzí jsou však poněkud problematické. Už jen to, že žádný ze skutečně blízkých prezidentových přátel ho neopustil, ale naopak se stmelují čím dál víc kolem něho, svědčí o špatné informovanosti pana Komárka o hradní politice. Ti, které má zřejmě pan Komárek na mysli, nebyli nikdy skutečnými přáteli prezidenta Klause, ale pouze politici, kteří potřebovali díky jeho straně politicky a materiálně růst.

Je možné, že „bez Topolánkova úsilí by Klaus nebyl dnes prezidentem“, ale Topolánek by zase nebyl premiérem, protože by neměl možnost stát v čele nejsilnější politické strany. Bez Klause by totiž ODS vůbec nevznikla. Takže vděčnost by měla být minimálně vyvážená. Prezident Klaus rozhodně „nepodrazil Topolánka“, ale naopak mu během celého jmenování premiérem po více než tři čtvrtě roku pomáhal a nabádal rebely ke klidu, aby nepadla křehká Topolánkova vláda. Ani není pravda, že Václav Klaus „šel otevřeně proti němu po krajských a senátních volbách“. V těch si ublížil, bohužel, pan Topolánek sám svým venkovanským chováním v televizi. Hejtmani v čele s Petrem Bendlem proto nechtěli, aby jim dělal kampaň, že by jim to zkazilo výsledky. Byla to od nich chyba, ale byla to chyba jejich. Jediný, kdo si pozval prezidenta Klause na mítink, byl chytrý Pavel Bém a také všichni pražští senátoři jako jediní uspěli. Po volbách lomil rukama každý a jestli jimi zalomil mistr mítinků Václav Klaus, není se čemu divit. Takové zbytečné fiasko by nevydržel nekomentovat ani naprogramovaný robot.

Proti plastice Davida Černého „reagoval s legrační horlivostí a servilní touhou po omluvě“ především pan Vondra a naprosto zbaběle se omlouval sám pan Černý. Prezident Klaus se pouze omluvil Bulharské republice, což v roli prezidenta učinit musel, a to nijak servilně. Okolnost, že pan Černý si dovolil plastikou primitivně

urážet i jeho, nikdy nekomentoval. Jiná věc je, že nepokládá, stejně jako mnoho dalších občanů a umělců, výtvary Davida Černého za umění a že on ani jiní slušní lidé nemají rádi podvody a vulgaritu. Není divu, že když před časem Černého po vykázání z Národní galerie s tím, že se do ní nedá pověsit na zeď automobil, bezprostředně poté honoroval bývalý prezident Václav Havel Chalupeckého cenou, nabyt Černý ke všem svým dalším výtvorům nekritického zdání. Jen takto lze totiž jeho výtvoru v Bruselu porozumět. Přesto jeho velevýtvor dal potáhnout černým sukrem pan Vondra, ne pan prezident. Ten se nad Černého primitivismem a nad tím, že vláda zadala takovou prestižní zakázku a bez výběrového řízení právě tomuto člověku, pouze podivil.

Pan Komárek se mylí i v tom, že „prezident skutečně považuje EU za ztělesněné zlo“. Vždyť to byl právě on, který v Římě podepsal přístupovou smlouvu. Tehdy to ale byla ještě stále unie svrchovaných států. Lisabonská smlouva nás však chce vydat přímo do vazalství nikým nevolených bruselských byrokratů. Václav Klaus mnohokrát prohlásil, že není proti účasti naší vlasti v EU, ale je proti budování superstátu pod vládou nevolených úředníků. Je proto od pana Komárka krajně nezodpovědné, když si dovoluje klást rovnítko mezi členstvím v EU a přijetím otrocké Lisabonské smlouvy. „V Lisabonské smlouvě vidí odpoutaného ďábla a vede s ní svatou válku“ nejen prezident, ale i právníci přirovnávají zejména paragraf 48 k dračímu vejci. Díky ní ztratíme národní suverenitu a je svatou povinností prezidenta udělat vše, co je jen možné, aby této národní tragedii zabránil.

Prezident se rovněž „neutrhl ze řetězu“. Je stále stejný po celých 20 let od revoluce. Pouze si ho na chvíli přestala média všimnout a starala se kvůli zvýšení nákladu spisů o to, kolik má který politik milenek, kolik toho ukradl a kdo je hulvátštější v televizních

přenosech. Kdyby místo toho navštívila jeho ekonomické přednášky a semináře varující již před rokem před blížící se inflací a před tím, kam nás zavedou nehorázné ekologické předpisy a daně zelených, viděla by ho v jiném světle.

Václav Klaus si nemusí „nepřátele vytvářet“, neboť oni se sami množí. Ať již tak, že chtějí naši zemi zbavit národní suverenity, tak těžce získané Masarykem před devadesáti lety, výměnou za lukrativní posty v Bruselu nebo tím, že přikazují místo pšenice na chleba pěstovat řepku na benzín, že dotují 2,40 Kč každou kWh vyrobenou ve větrných elektrárnách a zakazují vyrábět levnou elektřinu z jádra, že ničí nádherné lesy na Šumavě v důsledku ochrany zřejmě vymírajících kůrovců, že zakazují lidem topit jediným levným zdrojem paliva – uhlím... Takové ekonomické excesy nemohou nechat nikoho soudného v klidu, natož ekonoma a člověka, který za tuto zemi nese odpovědnost a již z popisu své funkce tudíž musí proti nim bojovat. Proto bojuje proti ekologickým, kvůli nimž stoupají nehorázné ceny počínajíc obilím a chlebem. Již z toho je zřejmé, že není pravda, že „prezident se o starosti lidí nezajímá“. Naopak. Od života běžných občanů se odtrhla ODS nesmyslně podbízí svou spoluprací se stranou Zelených. **Nikdo z polistopadových stran neublížil totiž naší ekonomice a zejména prostým lidem tak, jako právě Zelení.**

Není pravda, že Klaus „*Topolánkovy lidi s opovržením odvrhl*“. Naopak snášel od nich provokace, jen aby nepadla vláda. Dokonce mlčel i k tomu, jak se ze strany, kterou 13 let budoval a která jako jediná v postkomunistických zemích se mohla hrdě srovnávat s britskou konzervativní stranou, stala pod novým vedením strana lobbistická a podle politologů strana bez jasné vize. Já bych řekla spíše, že jde nyní o stranu s jedinou vizí, a to vizí postů, nejlépe těch bruselských. Bylo to rozhodnutí prezidentových nejbližších přátel založit novou jasně profilovanou stranu, když ODS už nebyla podobná sobě samé, stranu, která vznikla spontánně, a je podporována občany zdola jako kdysi Občanské fórum.

Pan Komárek se mylí v tom, že jde o „*pidistranu inspirovanou irským podivínem Ganleyem*“. Petr Mach se o její založení pokoušel již rok před tím a byl to právě prezident Klaus, který ho varoval před obrovskými obtížemi a snažil se jeho úsilí brzdit, protože coby životní optimista ještě do posledního dne před tragickým Vysočanským kongresem ODS doufal v zá-

zrak. Doufal, že to nebude potřeba, že ODS ještě nalezne sebe samu. Teprve po poslední klukovině, jinak totiž nejde nazvat příkaz předsedy Topolánka, že knihy čestného předsedy a zakladatele strany nesmějí být poprvé po devatenácti letech na kongresu vystaveny, teprve po této poslední urážce Václav Klaus kapituloval. Pan Topolánek tedy nedostal „*kopanec zezadu od člověka, kterému pomohl*“, ale naopak si o něj sám řekl těsně před zahájením kongresu a to velice jasně.

Pan Komárek by měl také používat silných slov uvážlivě. Jeho označení SSO jako „*pidistranu*“, když existuje teprve necelý týden, je velmi neslušné. O pidistraně by mohl oprávněně mluvit jen tehdy, když si mikroskopický počet členů udrží po řadu let. Strana Zelených je příklad, takových pidistraniček je ovšem mnohem více.

Pan Komárek se dále mylí, že *Strana svobodných občanů* Petra Macha je pouze „*antievropská*“ jako strana Ganleyeho. Kdyby se MF DNES namáhala poslat alespoň některého redaktora na její nedávný sněm, zjistila by, že se SSO chce stát stálíci na naší politické scéně, že je složená z velké části ze špičkových ekonomů a dále z právníků, filosofů, lékařů, vědců a mediálních pracovníků a že se chce věnovat především vnitropolitickým otázkám. Od daní přes ekologii po zdravotnictví. Samozřejmě, že jako čestný politik nemůže nikdy Mach, ani nikdo další z jeho strany, souhlasit s dobrovolnou ztrátou národní suverenity, tedy s Lisabonskou smlouvou. A protože jeho strana vznikla právě v době, kdy začíná volební kampaň do Evropského parlamentu, musí se k těmto otázkám přednostně vyjádřit a snažit prosadit své kandidáty. Pak ale nezanikne, ale bude se věnovat i vnitropolitickým otázkám, které má již jasně formulované ve svém ideovém programu.

Ze všeho nejvíce mne ale šokovalo, že takový komentátor jako Martin Komárek klesl do rétoriky primitivního Ratha, když píše, že „*Klaus se chová víc než jako sebevědomá hlava státu jako vrtošivý profesor na odpočinku, který má nejlepší léta dávno za sebou*.“ Právě v tento moment odlétá spolu s Petrem Machem tento vrtošivý emeritní profesor do Bruselu bojovat za naši národní suverenity se stejnou vervou, jako před 90 lety Masaryk s Benešem. Nehledě k tomu, že k vyššímu věku bychom měli mít, když už ne úctu, tak minimálně slušnost. Rozhodně si také nemyslím, že „*Klaus si poslední dobou vede jako smutný hrdina Gogolových komedií*.“ To, že nejásá nad některými

výsledky našich politiků, že nejásá nad tím, že nás chtějí za třicet stříbrných prodat do Bruselu, že se mračí nad ekonomickými excesy zelených, které ozebračují běžné občany, to ještě není smutek nad ním samým. Nemá totiž nejmenší důvod si nad sebou zoufat a být smutný. Žádný polistopadový politik se neudržel ve vrcholové politice po celých dvacet let a k tomu na špičce.

A věta „*Ti kdo Klause nejvíc nenávidí, označují ho za ruského agenta, který hájí Putinovy zájmy*“, již vybočila z mezí i bulváru. Ani ten nejhorší bulvár totiž podobné nesmysly, které šíří Pravý blok, nekomentuje. A list, který o sobě tvrdí, že je seriózní, by tak psát prostě neměl. Jen v bulvárních plátcích se totiž stává, že autor článku nejprve pomluvu zveřejní tak, aby si ji čtenář vštípil do paměti, a pak se o ní vágně zmíní jako o „*nepodložené*“, přičemž každý zkušený novinář ví, že „*není šprochu*...“ A to jsou praktiky velice účinné a podpásové z dob dávno minulých.

Zda „*důvody, proč podepsal cenzurou zavánějící zákon, který zakazuje zveřejňování odposlechů, nebyly férové*“, mi nepřisluší rozhodovat, ale připomínám, že ve sněmovně prošel napříč politickým spektrem a to velkou většinou. Takže většina politiků si ho přála též a je proto neférové za něj vinit jen prezidenta. Když nechce podepsat nějakou problematickou listinu, je oheň na střeše, když jinou podepíše, také.

V jediném má ale pan Komárek pravdu: „*Takového prezidenta už mít nebudeme!*“ A já dodávám: „*Bohužel!*“

Redakční poznámka: Tento článek jsem poslala panu Komárkovi do MF DNES, který slíbil jeho zveřejnění ve zkrácené formě. Protože dodnes nevyšel, otiskuji jej v naší revui.

Právníci potvrzují: Klaus nemusí podepsat Lisabonskou smlouvu

TOMÁŠ BŘICHÁČEK

Na známém právnickém blogu *Jiné právo*, který je místem setkávání předních českých právních teoretiků, zejména z oblasti evropského a ústavního práva, se rozvinula zajímavá diskuse o otázce, zda je prezident povinen ratifikovat mezinárodní smlouvu, s jejíž ratifikací parlament vyslovil souhlas. Jasně většinovým názorem je, že **ratifikovat mezinárodní smlouvu, s jejíž ratifikací Parlament vyslovil souhlas, není prezidentovou povinností**. Takovou smlouvou je i tzv. Lisabonská smlouva. Diskuse se rozvinula především kolem článků Vojtěcha Šimíčka „*Může prezident republiky odmítnout ratifikaci mezinárodní smlouvy?*“ a Zdeňka Kühna „*Může prezident odmítnout ratifikaci mezinárodní smlouvy II?*“ Níže uvádíme několik citátů z článků a diskuse pod nimi:

Vojtěch Šimíček: Ústavní úprava je k tomuto problému značně kusá. Z čl. 10 ve spojení s čl. 49 Ústavy ČR plyne, že k ratifikaci některých mezinárodních smluv je třeba souhlasu obou komor Parlamentu. Samotnou ratifikaci provádí podle čl. 63 odst. 1 písm. b Ústavy prezident republiky, který také mezinárodní smlouvy sjednává. Zatímco sjednávání mezinárodních smluv může přenést prezident na vládu, nebo s jejím souhlasem na jednotlivé členy, v případě samotné ratifikace se jedná o výlučné a nepřenositelné právo prezidenta. Podpis, resp. jeho absence, prezidenta republiky na mezinárodní smlouvě má však zcela jiný význam, než jako je tomu u vnitrostátního zákona. V případě mezinárodní smlouvy totiž **teprve podpisem prezidenta republiky je definitivně projevena vůle státu přijmout závaznost smlouvy**. Dospívám proto k závěru, že prezident republiky skutečně může odmítnout

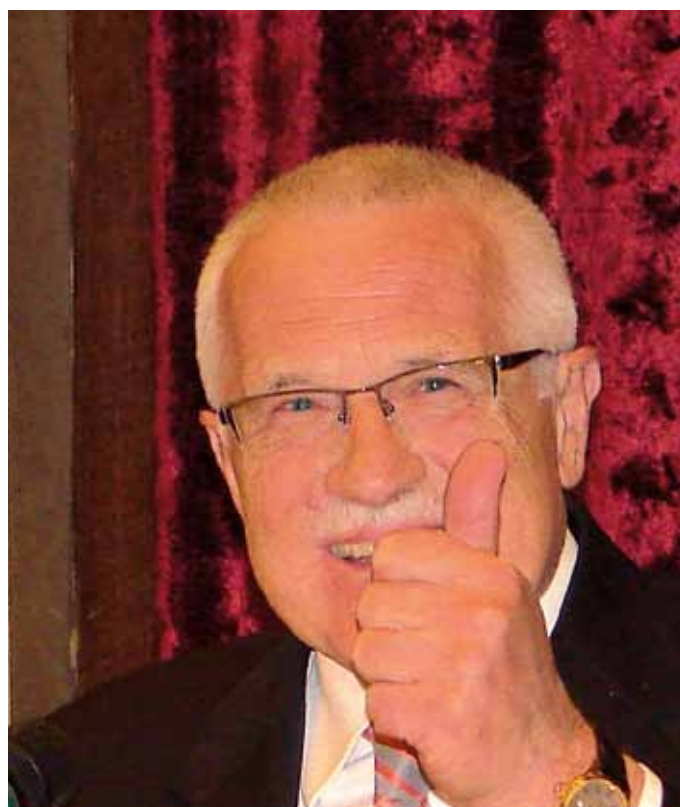
podpis sjednané mezinárodní smlouvy, a to i přesto, že s ratifikací předtím vyslovil souhlas Parlament.

David Kosař: Plně se ztotožňuji s názorem Vojty Šimíčka.

Tomáš Sobek: Ústava mluví o tom, že parlament dává prezidentovi **SOUHLAS** k ratifikaci. To naznačuje, že vůle k ratifikaci je primárně na straně prezidenta a parlament mu k tomu pouze dává zelenou.

P e t r Bříza: Výhoda jazykového výkladu opravdu stojí na straně příznivců prezidentovy diskrece ve věci ratifikace. **Souhlas zkrátka není pokyn ani příkaz. Pokud má prezident aspoň trochu racionální důvod, proč neratifikovat, pak tak činit nemusí.** Skutečnost, že LS byla odmítnuta Irskem v referendu je důvodem, který požadavek racionality dle mého naplňuje měrou vrchovatou, ale dovedu si představit i důvody mnohem subtilnější.

Kateřina Machová: Prezident může odmítnout ratifikovat mezinárodní smlouvu a to bez jakéhokoli „*postihu*“. Můj závěr vychází z následující zkušenosti: **V roce 2004 odmítl prezident ratifikovat, resp. neratifikoval, s tím, že může kdykoli tak učinit, *Dodatkový protokol k Evropské sociální char-***

tě zakládající systém kolektivních stížností, a to přesto, že k němu dal Parlament souhlas. Výňatek z „*vysvětlení*“ Kanceláře prezidenta republiky: Souhlas Parlamentu je pouze obligatorní podmínkou ratifikace Ústavou vymezených mezinárodních smluv, nikoli ratifikací samotnou. Proto, je-li po hlasování Parlamentu zřejmé, že nějaká mezinárodní smlouva je předmětem odporu sice menšinové, ale nikoli nevýznamné části politické reprezentace státu, je třeba znovu uvážit, zda by taková smlouva i přesto měla být ratifikována. Tato pravomoc přísluší prezidentu republiky. **Prezident republiky není při rozhodování o ratifikaci mezinárodní smlouvy vázán žádnou lhůtou.** Snímek *Fragmenty: Jiří Pancíř*

Nejprestižnější manažerská soutěž se blíží

FRAGMENTY
Z EKONOMIKY

JIŘÍ PANCÍŘ

Tak jako každoročně se letos již po šestnácté sejdou v pražském paláci Žofín nejúspěšnější manažeři firem působících ČR, aby se utkali v nejprestižnější manažerské soutěži u nás – „Manažer roku“. Jejimi vyhlášovateli jsou nejvlivnější zaměstnavatelské a podnikatelské organizace v ČR zastupující téměř milion zaměstnanců – Česká manažerská asociace, Svaz průmyslu a dopravy ČR a Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR. Průběh hodnocení a vyhlášení soutěže organizačně zajišťuje Manažerský svazový fond (MSF). Letošní volba *Manažera roku* se koná pod záštitou předsedy vlády ČR. Kromě kategorií Manažer roku a Manažerka roku jsou vyhlášovány kategorie TOP 10, Vynikající manažer malé firmy (do 50 zaměstnanců), Vynikající manažer střední firmy (do 250 zaměstnanců) a ve více než dvacítce odvětví také Manažer odvětví. V letošním roce je zaregistrováno celkem 148 nominací. Nejvíce přihlášených manažerů reprezentuje firmy se sídlem v Praze, následuje Královehradecký a Olomoucký kraj. Z hlediska jednotlivých oborů je nejpočetněji zastoupeno odvětví stavebnictví a dále výroba strojů a zařízení. Ze všech přihlášených manažerů vybere odborná hodnotitelská komise finalisty, jejichž jména budou zveřejněna 1. dubna. Vítězové, které následně zvolí Národní komise, pak převezmou ocenění během slavnostního vyhlášení soutěže 16. dubna na pražském Žofíně.

„Stejně jako v loňském roce přišlo nejvíce nominací z oboru stavebnictví, což může znamenat navzdory probíhající krizi dynamický rozvoj této oblasti na českém trhu. Osobně mě potěšilo, že své zastoupení mezi nominovanými manažery mají všechny kraje České repub-

liky. Dlouhodobou snahou organizátorů soutěže je totiž vyhledávat také manažery méně známých regionálních firem, které svou činností výrazně přispívají k rozvoji svého kraje,“ komentoval nominace předseda řídicího výboru soutěže Manažer roku Ing. Ladislav Macka, který je zároveň předsedou představenstva a generálním ředitelem Českomoravské záruční a rozvojové banky, a.s.

„V rámci soutěže *Manažer roku* pomáháme každoročně najít a ocenit nejen manažery velkých známých společností, ale daří se nám objevovat i lidi, kteří sice působí v menších firmách, svým nasazením a schopnostmi ale pomáhají úspěšnému rozvoji své firmy a tím zvyšování zaměstnanosti a ekonomickému růstu v regionech, ve kterých podnikají. Soutěž tak každoročně pomáhá najít a oceňovat vynikající manažerské osobnosti, z různých odvětví a firem různé velikosti. Počet a úroveň letošních kandidátů opět dokazuje, že soutěž má svůj smysl. Stejně jako v minulých letech vyberou vítěze v několika kolech vybraní odborníci z různých oblastí. Nejde tedy o žádnou nahodilou anketu, jako je tomu u mnohých podobně pojmenovaných soutěží. Jsme rádi, že budeme moci opět ocenit ty nejlepší a ukázat, že mezi českými manažery je celá řada vzdělaných a schopných lidí, kteří již v minulosti hodně dokázali a jsou schopni uspět i v celkově ekonomicky obtížné době,“ doplnil PhDr. Bohuslav Holub, ředitel Manažerského svazového fondu, který soutěž organizačně zajišťuje.

Pokud chtějí naši politici poznat představitele více než stovky našich úspěšných firem v nádherném prostředí

paláce Žofín, pak mají tu nejlepší příležitost. Nemusejí pak uštvaní objíždět jejich firmy při volební kampani. Bohužel několik posledních ročníků proběhlo bez účasti významných zástupců vlády. Nejde jen o zklamání přítomných manažerů, kteří se na čelné politiky těšili, ale i o to, že si vláda tuto snad nejlepší příležitost ke svému zviditelnění hned z kraje svého vládnutí nechala opět ujít. Přitom právě zde mají politici možnost vysvětlit manažerům při tanci na závěrečném plese či posezení nad číší vína v útulném paláci nutnost a opodstatněnost reformních kroků bez námahy a plahočení se za nimi celí uštvaní po vlastech českých v době volební kampaně. Věc je pro prominenty ODS o to horší, že přítomní manažeři vesměs v kuloárech vyjadřovali své zklamání nad tím, že právě tato vláda, od které očekávali konečně podporu manažerského stavu, na rozdíl od levicových vlád podporujících spíše jejich zaměstnance, jejich úsilí tak okázale ignoruje. Často se ozývaly dokonce hlasy, že už ODS nikdy nebudou volit, když si ani jednou za rok na ně nenaždou její politici čas. A to je škoda. Takto poslat tolik skalních voličů k opozici je přímo sebevražedným krokem.

Snímek Fragmenty: Jiří Pancíř

Ivan Mikloš: „Rovná daň byl dobrý nástroj k zavedení eura“

IVANA PAMĚTNICKÁ

Liberální institut pořádal v Kongresovém centru České národní banky svou „Pražskou evropskou přednášku“ s názvem „Rozdílný přístup k euru v České republice a na Slovensku“. Pozval na ni jako vzácného hosta poslance Národní rady Slovenské republiky Ivana Mikloše, který působil jako místopředseda vlády a ministr financí ve dvou vládách Mikoláše Dzurindy. Ale především je znám jako tvůrce slovenské ekonomické reformy, zavedením rovné daně, kterou provedl ve funkci ministra financí. Vyvedl tím slovenskou ekonomiku nejen z krize, ale stabilizoval ji natolik, že si mohla díky tomu dovolit zavést euro. Proto je nyní právem nazýván klasikem nejen politické ale i fiskální ekonomie. V nedávném hodnocení „Pozoruhodné reformy EU“ bylo Slovensko kladně hodnoceno právě za Miklošovu úspěšnou rovnou daň, zatímco naše republika za Klausovu úspěšnou privatizaci. Pan Mikloš byl dokonce požádán francouzskou stranou o sepsání slovenských zkušeností při implementaci rovné daně na Slovensku. Spolu s Ivanem Miklošem vystoupil náš ministr financí Miroslav Kalousek.

Ministr Kalousek navrátilivší se s „diskuse“ se železničními odbory o režijních jízděnkách bohužel pouze sípal. A to ještě podle jeho slov, kdyby neměl průpravu z lidoveckých schůzí, tak by úplně zkolaboval a nepřišel jenom o hlasivky. Přesto se dalo z jeho přednesu vyrozumět, že se několik let netajil tím, že chce přijmout euro co nejdříve, ale nyní dospěl k názoru, že je výhodné počkat, protože je v době krize důležitější pomáhat změnami kurzu koruny udržení nad vodou celé ekonomiky pro všechny občany, nejen pro exportéry. „Je nutné regulovat pomocí koruny fiskální politiku

vlády. Ta sice nemůže řešit všechny problémy a dopady krize, ale může je díky proměnlivému kurzu měny alespoň mírnit. Politická reprezentace se díky celosvětové krizi ocitla tváří v tvář vážným problémům a rizikům a já dostal přirozený strach. V době krize nemůžeme plnit Maastrichtská kritéria pro přijetí eura (růst HDP o 3,5 %), která šla v dobrých časech lehce dodržovat,“ uvedl ministr Kalousek

Projekt zbrklého zavedení eura má podle pana ministra celou řadu rizik. Především riziko spojené s refinancováním dluhů. Stále totiž splácíme 40 mld. Kč ročně jen za úroky dluhů minulých vlád. Ještě před rokem, kdy by nám zahraniční trh utral ruce, na to byl dostatek prostředků, nyní ne. Tato obrovská expanze dluhů působí problém vždy, ale po zavedení fixní měny by byla podstatně větší. Jestli se nyní navíc zadluží kvůli krizi i okolní země, pak problémy podle pana ministra „příšerně narostou, protože budeme doplácet na snížení jejich poptávky po našem zboží, peněz v rozpočtu ubude a logicky narostou problémy s refinancováním dluhů a tím i s udržitelností rizik v důchodové politice.“ Jedním slovem otázka zavedení eura vyvolala obrovské množství neznámých. Měli bychom proto počkat, jak bude fungovat finanční politika zemí eurozóny a jaká pro ně

„Pan ministr Kalousek byl nedávno ve Washingtonu oceněn jako nejlepší ministr financí zemí EU, což je pozoruhodná záležitost. Prokázal navíc, že cena byla udělena tomu pravému, když se mu podařilo snížit deficit rozpočtu o 50 mld. Kč. Svědčí to o jeho morálním rozměru, protože mohl přebytek 50 mld. Kč okamžitě utratit a získat si přízeň voličů. Za to si zaslouží náš velký obdiv. Můj má ještě jako tenista, hraji tenis již 37 let,“ uvedl děkan Národohospodářské fakulty VŠE Jiří Schwarz, který programem provázel. Vlevo naslouchá Ivan Mikloš

nastanou politická rizika, protože euro je politický projekt.

Pohled a postoj Ivana Mikloše, jako zástupce Slovenska v eurozóně, byl následující:

„Proč jsme se rozhodli euro zavést? Vedly k tomu souvislosti, s kterými za posledních 10 let Slovensko bojovalo. Zpočátku nebylo přijato do EU, do NATO a pak se snažilo vše včetně přijetí eura v první euforii dohnat. Euro jsme pokládali za zaveditelné, až naše ekonomika vytvoří podmínky pro dlouhodobé udržení Maastrichtských kritérií. To naše reformy vytvořily. V roce 2002 zvolili občané vládní koalici, která za klíčovou považovala ekonomickou svobodu, snížení míry přerozdělování, reformu veřejných financí a další množství reforem včetně rovné daně. To vytvořilo předpoklady na udržení růstu a to dlouhodobého. Posílila míra ekonomické svobody. Míra přerozdělování

„Na přelomu let 2003-4 jsme prožívali nejhorší politické období. Nastala obrovská nejistota v platech. Vzrostly ceny. Přes 70 % lidí nevěřilo vládě. Pak se ale rovná daň zaběhla a stálo to za to! Nyní s ní souhlasí všichni. Nejhorší je za námi. Z toho vyplývá jediný závěr, že nemáme mít nikdy přehnaný strach ze změn,“ vysvětloval Ivan Mikloš a uzavřel: „Slovensko je druhé z nově přijatých zemí, která vstoupila do eurozóny. Je předčasně hovořit o tom, co bude dál. Uvidíme. Rozhodně ale je nutnou podmínkou pro jeho přijetí dlouhodobě rostoucí a dlouhodobě stabilní ekonomika. Bude-li i postačující, to ukáže čas“

klesla z 56,2 % na 37 %, zatímco v ČR byla stále 42,6 %. Politickým rozhodnutím vlády bylo proto rozhodnutí vstupu do eurozóny. Na jedné straně měly sice slovenské vlády menší objemy prostředků, ale měly k dispozici předpoklady pro dlouhodobý vyšší ekonomický růst,“ uvedl Ivan Mikloš.

Podle něj je euro významný nástroj ke zdisciplinování vlády. Jeho zavedení znamená jasnější pravidla vývoje měn a vývoje kurzu měny. Jakmile ho vláda neudrží, bude mít průšvih. Nevěděli jsme, zda se po volbách v roce 2006 naše vláda udrží a proto jsme se rozhodli vstoupit do eurozóny, aby případná následná vláda zdědila závazek euro zavést. Věděli jsme, že euro bude nástroj na dotlačení této vlády, aby musela odložit ničení našich zaběhnutých reform a své snahy upnula na tento problém. Jak se ukázalo, měli jsme pravdu. Bez tohoto nástroje tlaku na disciplínu Ficovy vlády nevíme, zda bychom mohli s reformami

uspět a zda by je nezačala ničit. Nyní je ráda, že je má.

„Jsou-li různé ekonomiky s tímž kurzem měny, pak ty, kde konkurenceschopnost roste, jsou na tom lépe. Pokud mají podhodnocený kurz, pak zaostávají, a to dokonce i ty silnější. Příkladem je Itálie, které v konkurenceschopnosti kurz klesá. Kdyby měla nyní vlastní měnu, byla by na tom lépe. Každý problém země v eurozóně pro nezodpovědnou politiku je výraznější, než když má samostatnou měnu.“

I když diskuse byla velmi bouřlivá, dá se uzavřít, že je potěšitelné, že pan ministr Kalousek pochopil, že v naší současné ekonomice by bylo zavedení eura kontraproduktivním krokem. Snad také on i přítomní ekonomové pochopili, že pro zavedení eura je nutné nejen splnit jednorázově Maastrichtské kritérium v některém tučném roce, ale mít dlouhodobě stabilizovanou ekonomiku a že nejlepší nástroj k tomu je zavedení rovné daně. Ale té skutečné, té Miklošovy.

Při přednášce pana Mikloše jsem si připadala jako na semináři Centra pro ekonomiku a politiku, neboť potvrdil dlouho proklamovaný názor profesora Klause a jemu blízkých ekonomů: „Pro vstup do eurozóny by měla země splnit tři čistě klasické podmínky: Oscilovat

Miroslav Ševčík (vpředu druhý zprava) polemizoval v diskusi s panem Kalouskem, že podle něj euro je velmi neúspěšný projekt. Také se pousmál nad jeho prohlášením, že jedním z úkolů předsednictví je, aby nebyli poškozováni sousedé. Naopak krize bude motorem pro změnu křesťanského hesla „miluj bližního svého“ na „znič finančně bližního svého“

„Zoufale se snažím udržet princip alespoň krátkodobého, natož pak dlouhodobého plnění Maastrichtských kritérií. Princip férové hospodářské soutěže a princip transparentní veřejné kontroly bude také problematické plnit. Netvařme se, že bojujeme s klimatem a financujeme přitom něco úplně jiného!“ konstatoval pan ministr a uzavřel: „Pevné datum vstupu do eurozóny prozatím skončilo. I přesto pokládám euro za mimořádně úspěšný politický projekt. Ale nyní stojíme před rozbouřenými vlnami a nejsme si jisti, odkud začne foukat. Proto musíme s přijetím eura počkat“

kolem hodnoty naznačující kupní paritu země před vstupem. Otestovat 2% inflační cíl EU a především její úroková sazba by neměla být dlouhodobě odlišná od zemí eurozóny. Bez těchto podmínek hrozí roztočení inflační spirály. A čím je inflace země vyšší, tím rychleji spirálu rozhybává.“ A protože naše země toto nesplňovala ani před krizí, natož nyní, rozhodně by se nemělo euro hned tak přijímat. Současná situace tomu dává za pravdu. V porovnání s okolím je díky plovoucímu kurzu poměrně silné koruny ekonomická situace ČR podstatně lepší než v okolním světě. Pan ministr Kalousek si láme hlavu s tím, zda naše HDP nebude těsně pod nulou, ale pan Švejnar uvedl nedávno v televizní debatě, že v USA hrozí pokles HDP pod 10 %. To nemluvíme o problémech okolních eurozemí. Štěstí, že naši ekonomové nedopustili zbrklý vstup do eurozóny před zavedením rovné daně. Snímky Fragmenty: Jiří Pancíř

Rozvojové země nepotřebují peníze ale otevření trhů

IVANA HASLINGEROVÁ

V EU existuje řada společných aktivit členských států. Buduje se společná zahraniční, bezpečnostní a dokonce i obranná politika. Jednou z nejnovějších společných aktivit EU je rozvojová politika týkající se především Afriky. Evropské země začleněné do EU přispívají do *Evropského rozvojového fondu*, který pak peníze získané od všech 27 zemí EU zašle najednou do agentury FAO při OSN. A nejsou to malé peníze. Do této agentury mají dodávat na pomoc rozvojovým zemím do roku 2010 0,56 % a do roku 2015 0,7 % národního důchodu. Agentura FAO pak rozešle tyto příspěvky jednotlivým africkým vládám, které za ně nakoupí, co uznají za vhodné, třeba i zbraně proti politickým oponentům. Takto to dělá i USA, takže EU zřejmě na ten nápad přišla, aby budila dojem podobné supervelmoci. Jaký názor na to mají nové členské státy, které až dosud spíše poskytovaly pomoc jiným rozvojovým zemím, zda je vůbec Afrika zajímavá a jestliže ano, zda chtějí přispívat samostatně nebo prostřednictvím tohoto fondu EU, na to se evropští úředníci neptají. Je to pochopitelné. O Afriku se odjakživa nejvíce z evropských zemí zajímala Francie, která má v současné EU významné, ne-li hlavní, slovo. I přesto, že euroústava ve Francii neuspěla, rozvojová spolupráce a otázky životního prostředí jsou pro Francouze populárními tématy, neboť Afrika je nejzaostalejší světadíl a Francie jako bývalá přední koloniální velmoc má v tomto směru černé svědomí. Mobilizace EU ve prospěch Afriky je proto pro Francii velice důležitý úkol a v roce 2010 přislíbila Francie dát na rozvoj Afriky 10 mld. €. V EU přesto dosud neexistuje jednotná politika pro spolupráci s Afrikou a to i přesto, že Afrika je vzdálena pouhých 13 km od Evropy. Kontakty EU s Afrikou

Pan prezident v roli moderátora uvádí seminář. Zprava viceprezident ČNB Mojmír Hampl, první náměstek ministra zahraničních věcí Jan Kohout, poslanec Evropského parlamentu Hynek Fajmon a Její excelence, velvyslankyně Jihoafrické republiky, H. E. Nomsa Duba

naopak klesly. EU uzavřela v Africe 7 velvyslanectví a otevřela pouze jedno. I USA a ostatní západní země podporují více jiné oblasti, především v Asii. Pro Afriku se proto stala důležitým ekonomickým faktorem Čína. Například v Angole vystupují Číňané jako konkurenti EU při budování infrastruktury.

Odhlédneme-li od politických třenic, zjistíme, že Afrika je v každém případě velmi bohatá na suroviny i na budoucí lidský potenciál a že rozumná spolupráce s ní by mohla být oboustranně výhodná. Pokud ji s ní nenaváží evropské země, naváže ji Čína a další státy. Nejde tedy o to, zda s Afrikou spolupracovat, ale jakou formou to dělat. Zda pouhou finanční pomocí či otevřením se obchodní spolupráci a také, pokud se zpočátku rozhodneme posílat jí na okamžitou pomoc peníze, zda to máme dělat jejich odesláním do Evropského rozvojového fondu nebo samostatně. Na tyto otázky

se snažil odpovědět seminář Centra pro ekonomiku a politiku (CEP) pod názvem „*Potřebují rozvojové země pomoc nebo otevření trhů?*“ Sešli se na něm netradiční a zajímaví hosté a sál pražského Autoklubu byl zaplněn k prasknutí.

Jak se dalo očekávat, seminář dospěl k závěru, že Afrika potřebuje především politickou pomoc, aby se dostala z područí diktátorů, a tu přinese jen volný obchod. Pokud je nutné jí posílat peníze na překonání okamžitých dílčích krizí, pak rozhodně ne globálně přes *Evropský rozvojový fond*, a to nejen proto, že se o nás lidé v Africe ani nedozví, ale především proto, že je dostanou jednotlivé vlády a pokud jsou v jejich čele diktátoři, pak děláme Africe medvědí službu. Použijí je totiž na zbraně a na posílení své moci nebo je pošlou na svá zahraniční konta. Místo toho, abychom pomohli lidem smést diktatury, které jsou hlavní příčinou jejich bídy, právě

tito diktátoři dostanou od nás peníze na svou podporu.

Důkazem toho, že otevření trhů je pro rozvojové země to nejdůležitější, je příklad Indie a Číny. Zatímco v šedesátých letech byla ve všech rozvojových zemích přibližně stejná situace, v současné době mezi nimi vznikají enormní rozdíly. Čína i Indie díky obchodu se světem začaly vyťahovat své obyvatele z chudoby, Afrika držaná v izolaci stále zůstává na chvostu dění s nemocemi, hladomory, vojenskými konflikty. Pokud selžou rozhovory o ní, bude to mít pro její obyvatele katastrofální důsledky. Jen snílek by přitom mohl říkat, že je to tím, že některé země dostávají více pomoci a jiné méně. Týká se to něčeho úplně jiného. **Je nutno otevřít trhy s africkými zeměmi.**

Jako první vystoupila na semináři velvyslankyně Jihoafrické republiky (JAR) paní **Nomsa Duba**: „Pokud dáte rozvojovým zemím udici, je to lepší, než jim dát rybu, protože na dobrou udici si nacyhtají mnoho ryb. **Potřebujeme reformovat podnikatelské prostředí, přilákat investory. Kdysi jsme byli pokládáni jen za zdroj zlata a diamantů, nyní jsme cílem podnikatelských investic a obchodu. Nesmírně důležitý je pro nás obchod mezi zeměmi.**“ Paní velvyslankyně uvedla, že USA poskytnou JAR pomoc pod podmínkou, že tato musí být od jejich firem, na jejich lodích a distribuována Američany. Vrací se jim tak vynaložené prostředky zpět

do Ameriky. „*My se proto zajímáme spíše o obchod, o místní investory a o trh než o finanční prostředky. Chudobu můžeme snížit jen cestou fungování místních podniků. Zejména v rozvojových zemích má byznys nezastupitelnou a velkou úlohu,*“ uzavřela svou přednášku Nomsa Duba.

Hynek Fajmon uvedl, že v současné době žije na zemi přes 6 miliard lidí a jejich počet stále roste. Do roku 2050 jich bude 9-10 miliard. Zatímco v Asii 2 mld. lidí bohatnou a zvyšují poptávku po potravinách, v Africe žije stále 2 mld. lidí v chudobě. Na jeden kilogram masa živé hmoty musí být přitom ročně vypěstováno 6 kg obilí. Jen zvyšováním úrody lze tedy řešit problém hladomoru a chudoby. Na to je potřeba orná půda. Je proto nutné zvýšit rozumně zemědělskou výrobu. Namísto toho my najedení Evropané zabíráme obrovské plochy orné půdy na pěstování nesmyslných a drahých biopaliv a v Africe díky tomu nemají obyvatelé co jíst. Protože světové ceny potravin vzrostly od roku 2005 o 83 %, neměly by se prostředky již dále vydávat na nesmyslný boj s globálním oteplováním, ale na pokles cen potravin.

„*Jako historik vím, že v dějinách byla vždy prosperita v těch zemích, které obchodovaly. Finanční pomoc je jen doplňkový koncept v důsledku černého svědomí nebo skryté podpory exportu vlastních zemí. OSN s její FAO agenturou vypracovaly 20. června 2008 akční program zemí EU*

dodávat do rozvojových zemí do roku 2010 0,56 % a do roku 2015 celých 0,7 % národního důchodu. Tato pomoc je ale jen doplňkem, nikoliv řešením. Jediným skutečným řešením hladomoru je volný obchod mezi zeměmi,“ uvedl Hynek Fajmon a dodal: „*Je nesmyslné stavět vývoj lidstva na zelené ideologii. Musí se zrušit zákaz EU pěstování geneticky modifikovaných plodin (GMO). Jejich zákazem se připravujeme o 15 % výnosů. V USA pěstují GMO na 300 milionech akrech orné půdy, což činí 10 % světové kapacity. Musejí se zrušit biopaliva, nesmyslné zemědělské dotace v EU a odstranit překážky pro vznik velkých zemědělských podniků. Biopaliva jsou zločinem proti lidskosti. Přitom se v EU plánuje v roce 2020 jejich 10% podíl na spotřebě pohonných hmot. U nás je vyrábíme z řepky olejné a jsme pátým největším producentem řepky v EU. Je proto stále méně a méně orné půdy na pěstování normálních potravin. Agrární dotace v EU a USA jsou nesmyslné. Bez liberalizace to nepůjde. Je potřeba podpořit agrobiznys. Je nutné opustit romantiku o malých biofarmářích jako řešitelích krize a zavést svobodný trh. Regulace EU přírodě škodí. Biopaliva na svou výrobu produkují více škodlivých skleníkových plynů než paliva normální. Přímou vedou ke smrti hladem,*“ hřimal Hynek Fajmon

„*Přes všechna naše rétorická cvičení protekcionismus sílí. To je velmi smutný závěr. Pan Kohout se právě vrátil z konference 785 odborníků ‚Financování a odpovědnost rozvojových zemí za svůj rozvoj‘, určitě řekne něco povzbudivého,*“ uvedl s úsměvem Václav Klaus Jana Kohouta.

„*Souhlasím s Fajmonem, ale musím podotknout, že nejen on, ale i Fidél Castro pokládal biopaliva za zločin na lidstvu. Odpovědnost za rozvojovou pomoc leží na vládách jednotlivých zemí. Měly by posílat do rozvojových zemí investice. Je nutné, aby vznikl obchod. S Evropou je 90 % obchodu liberalizováno, měli bychom přesto podporovat vznik dalších institucí pro vznik obchodu. ČR posílá do fondu peníze, je aktivní v rozvojové politice. Není ale romantikem. Víme, že mnohdy 40 % dotované úrody shnije na polích a pak na to žádají rozvojové země další peníze. Je nutné, aby kromě dotací vznikl regionální obchod s takto vypěstovanou úrodou. Navštívil jsem ale uprchlické tábory a zjistil jsem, že rozvojová pomoc není podvod. Existuje viditelná pomoc do vzdělání, do odborníků i do sedláků.*

„*Vítám na semináři nás obyčejných smrtelníků europoslance Hynka Fajmona, který k nám přijel s oficiálním hlasem shůry jako zástupce vrchnosti z Bruselu,*“ vítá s úsměvem moderátor semináře Václav Klaus pana Fajmona. Uprostřed ředitel CEPu Petr Mach, vlevo první náměstek Ministerstva zahraničních věcí Jan Kohout

Z domácích zástupců přijal účast i viceguvernér České národní banky Mojmír Hampl (druhý zleva), kterého spolu s velvyslankyní Jihoafrické republiky H. E. Nomsa Dubou (vlevo), přivítali Václav Klaus a Petr Mach ve vstupních prostorách Autoklubu, kde seminář probíhal. „Sdílím s Vámi řadu pohledů na problémy v rozvojovém světě,“ řekl na uvítanou prezident Klaus pani velvyslankyni

Za poslední období rostl HDP Afriky v průměru o 5%. Víím, jakou radost měly děti z nové školy postavené z darů ČR. Ale ani naše ministerstvo nechce dělat pomoc přímou podporou částí rozpočtu, jak to požaduje EU. Malá země jako ČR nemůže být přítomna všude. Pro ČR má prioritu Angola a Zambie. Na pomoc jde celkem 0,11% rozpočtu, což činí 110 mil USD,“ uvedl Jan Kohout.

„Nerozuměl jsem tomu, že 90% obchodu je v EU liberalizováno. Podle mne naopak 100% protekcionismus EU ničí rozvojové země proti zemím EU. Rozvojová pomoc není pouhý altruismus, ale forma naší politiky. Nevěřím, že jen Jižní Afrika má tento názor. Byl jsem v Indii, Egyptě, kde jsem sklídl s tímto názorem větší ovace než na CEPu. Jestli jejich ministři obchodu říkají něco na konferencích, lidi těchto zemí si myslí něco jiného. My se zde zabýváme efektivností pomoci jako fenoménem. Na zmíněnou školu padl jen zlomek nákladů, které se vydaly za návštěvy úředníků, jako je pan Kohout. Jde o mizivou efektivitu z vynaložených peněz, které odesílá EU za účelem vylepšení si svého svědomí. V názoru na vynaložené prostředky se proto častěji shodují s Afričany než s Evropany. K tomu, aby mohli obchodovat, není potřeba speciální finanční pomoci. Pouze se musí odbourat záměrná konspirace a vysvětlit lidem, jak na to. Nesmíme za domorodce rozhodovat, co mají dělat s penězi. Například je nutit

na případné státní návštěvě. Král této země zase má před mojí návštěvou nachystané ráno svodky, co má říkat o tom, že ČR pokládá za hlavní zdroj pomoci. Řekne pak něco o tom, že je nám vděčný, a já víím, že jejich ministerstvo se baví. Další země, které podporujeme z těchto peněz, jsou Srbsko, Černá Hora, Bosna, Hercegovina, Moldávie, Mongolsko a Vietnam. Takže na Afriku nejde těch 0,11% rozpočtu. Ne, já to nebudu raději komentovat. Ve Wall Street Journal vyšel článek Mojmíra Hampla s CEPovským stanoviskem k této problematice, přestože to s námi nekonzultoval. Jsem proto zvědav na jeho přednášku,“ uvedl moderátor Václav Klaus dalšího řečníka

„Proč nefunguje standardní rozvojová pomoc, přestože v letech 1960-2004 dostaly nejchudší země 650 mld. dolarů pomoci a celková pomoc všem rozvojovým zemím činila 2 biliony dolarů? Proč přes tuto obrovskou finanční injekci během dvaceti let subsaharská ekonomika zchudla až o 25%?“ zeptal se hned v úvodu Mojmír Hampl a hned si odpověděl: „Protože neexistuje vazba mezi velikostí pomoci a bohatstvím. Nejvýznamnější příjemci pomoci totiž vykazují pokles vymahatelnosti práva. Peníze jdou do kapes vládců a místo pomoci to zemím to dokonce škodí.“

Hampl upozornil na studii, kterou o tom vypracoval Petr Bauer a jejímž závěrem je, že pokud bude tok peněz

vždy stavět školu, chtějí-li právě něco jiného. Oni sami se musejí naučit rozhodovat, co potřebují. Projekty jim nesmějí být nuceny. Naše ministerstvo, podobně jako i v jiných zemích, si vytipovalo pomoc bohatým neproblematickým zemím a rozsah peněz na ni je pro tyto bohaté země tak zanedbatelný, že se ho stydím zmínit

od vlád k vládám, není proč pomáhat. Mezi státní pomoc určí příjemce na straně obdarovaných. Ti získají pomoc k dobývání rudy, z nebe jim spadnou ložiska ropy. Mezi vládní pomoc vede tudíž ke krátkodobému zbohatnutí jedinců. Rozdělí si pomoc nahoře a dole nechají chudé masy, aby statisticky stále vycházelo, že potřebují další pomoc. „Musíme se proto spíše dívat na to, jak dobře příjemce naší pomoci vládnou. Čím je lépe země řízena, tím méně potřebuje pomoci. Logikou mezinárodních institucí, které konstruují programy pomoci, je, aby se časem změnili z agenta na principála, který začne zemím do všeho mluvit. Agent je tlačí dopředu víc, než mohou tyto země splnit. Zárným příkladem je nucení země provádět akce proti globálnímu oteplování,“ uzavřel Hampl.

„Bauer dokázal, že pouze finanční pomoc rozvojovým zemím nepomáhá. Neměl by být zapomenut. Když se v roce 2002 rozhodl Washington udělit Friedmanovu cenu, hlasoval jsem v desetičlenné komisi pro Bauera. Několik dní před tím, bohužel, zemřel. Často si říkám, zda by se našel takto principiální agent pro koncept EU, než Lisabonská smlouva všechno zruší,“ uzavřel seminář pan prezident a otevřel diskusi.

Kancléř prezidenta republiky Jiří Weigl uvedl svůj dotaz dvěma bonmoty, aby ukázal, jakým pokrytectvím je zahraniční pomoc. První zněl: Bohatému šejkovi se zželel chudáka. Ptá se ho proto, kudy se jde na tržiště. On začne podrobně vysvětlovat svůj problém. Šejk na to: „Ukaž mi pouze cestu na tržiště, o ostatní se postarám sám“. Druhý bonmot zněl: Setkají se po létech dva rozvojoví studenti na Harvardu. První říká: „Ptáš se mne, kde jsem vzal na vilu a sportáky? Vidiš z okna tu dálnici? Za každé auto, které po ní projede, beru 10% provize.“ Druhý odpoví: „A vidiš támhle tu dálnici?“ „Nevidím.“ „Tak za tu dostanu jednu 100%“.

„Zahraniční pomoc je to nejhorší pokrytectví. Nejde o ty, jimž je určena. Vyspělé státy poskytnou pomoc, když jim ty rozvojové umožní využívání zdrojů a obyvatel. USA by měly místo podobných pomoci otevřít africkým zemím trhy,“ uzavřel Weigl

„Poprvé vidím prezidenta země, který se tímto tématem vážně zabývá. Znáám ekonomické problémy Afriky

zblízka a vím, jak jsou vražedné. Jsem totiž z Konga a vím, že Afrika prožívá obrovské problémy. Jsme nejbohatší zemí světa a král si vše zabral, prodal naše národní zdroje za to, že nezanikne. U moci ho udrželi lidé, kteří zabíjeli své vlastní občany. Bylo mi pět let, když jsem v Kongu viděl miliony mrtvých. Nic jsem přitom nemohl ovlivnit. Jako dospělého mne měli zabít, že jsem agentem pro převrat. Naši lidé mají obrovské nerostné bohatství a přesto umírají hladu kvůli svým diktátorským vládám. K nim se zahraniční pomoc nedostane. Proto bych byl velmi rád, kdyby ČR, jako symbol demokracie, pomohla vybrat ty nejlepší Afričany a pozvat je někam, kde by společně vymysleli, jak na to," uvedl jeden ze zahraničních hostů semináře.

„V Africe nám každá země říká, jak se snaží toto řešit. I samy africké země se snaží nalézt nedostatky. Sledují trendy v Indii, Brazílii a v Číně. Vidí tamní technický rozvoj při jejich obchodování se světem. Proto je nutné se zamyslet nad tím, co překáží Africe, aby mohla i ona volně obchodovat. Je také potřeba, aby sami Afričané začali farmařit. Jenže oni mnohdy nevědí, co mají pěstovat, aby o to byl ve světě zájem, a polovina úrody pak shnije na polích," uvedl další z mnoha přítomných zahraničních hostů.

„A k tomu, aby věděli, po čem je potřeba, je právě zapotřebí znát trh. Jinak nevědí, co mají zasít. Volnému trhu dále vadí kvóty EU, které diktují, kolik mohou zasít či nadojit mléka. To, že jim posílá finanční pomoc, je její podvědomá výčitka za kolonizaci. A tento pocit viny vůči Africe k nám byl vyexportován ze zemí západní Evropy," reagoval Hynek Fajmon, kterého doplnil Václav Klaus: „První, kdo udělá přesun dopředu, je obchodník. Bauer toto jasně vyjádřil. Je to obrovské téma.“

Seminář lze shrnout následovně:

Afrika nechce pomoc tak, jak ji známe z minulosti, chce být partnerem v rozvoji. Největším problémem Afriky jsou její totalitní režimy a země, které mají zkušenost s vymaněním se z diktatur, by měly poradit africkým zemím, jaké nástroje používat při provádění účinné rozvojové politiky. Umožnit podnikání je při změně režimu důležitější než finanční pomoc. Afrika se může rovněž poučit ze středoevropských ekonomických reforem. Pokud

Seminář CEPu byl klíčovým pro osud ODS

Konal se totiž v předvečer osudového Vysočanského kongresu ODS. A právě při vítání její excelence velvyslankyně Jihoafrické republiky, H. E. Nomsa Duby, byl pan prezident vyrušen nepříjemným telefonem z hlavní kanceláře ODS, která mu potvrdila, že přítomnost stánku CEPu s jeho knihami není na jejím kongresu poprvé po devatenácti letech žádoucí. Pan prezident si zprávu přečetl a pak uvedl seminář poněkud netradičně:

„CEP měl každý rok na všech Kongresech ODS stánek, kde nabízel a rozdával svoje knihy a časopisy. Před několika hodinami jsem dostal dopis (drží jej v rukou) od hlavního manažera ODS, že naše přítomnost tam letos není žádoucí. Požádal jsem o potvrzení, zda je dopis opravdu autentický. Nyní mi bylo vše telefonicky potvrzeno. Pokládám to za naprostou novinku na naší politické scéně, za věc naprosto famózní.“

A právě tento telefonát z hlavní kanceláře ODS rozhodl mnohé. Václav Klaus po této poslední a naprosto zbytečné urážce nalezl v sobě sílu říci následující den na Kongresu: „Tak už dost!“ a vzdát se funkce čestného předsedy ODS. Tím uvolnil ruce svým skutečným následovníkům, aby se mohli začít prát za své i jeho ideály. Ředitel CEPu Petr Mach okamžitě po odstou-

pení Václava Klause z funkce čestného předsedy ODS se vzdal funkce ředitele CEPu a nadšeně vyhlásil založení nové pravicové strany, která se bude bít za ideály té bývalé, současným vedením pošlapané, ODS. Klaus byl vždy jejich duchovním vůdcem a bude dál. Je jen záhadou, co vedlo pana premiéra k tomu, že situaci tak zbytečně vyhrotil. Zbavil se sice jím tak neoblíbeného zakladatele, ale ztratil ochranná křídla tatky Klause nad sebou i především nad celou ODS. Jeho počínání nechápal nikdo z těch, s nimiž jsme následující den na Kongresu hovořili a to i z řad jeho přívrženců. Ale to je již jen věcí jeho a jeho strany. Petr Mach už si tím určitě hlavu neláme a má jiné starosti v kruhu nových přátel při zakládání nové autentické pravicové strany – *Strany svobodných občanů*. Nezbývá než popřát, ať mu v tom pomáhá Bůh.

chce po vymanění se z diktatur masové privatizovat, může se o masové privatizaci poučit zejména od ČR. Rozvojová pomoc musí být navíc vnímána jako proexportní nástroj jednotlivých republik a nikoliv anonymně přes rozvojové fondy EU. Lépe postavit jednu českou školu a skamarádřit se tam s lidmi, než posílat velké peníze neznámo kam. Desítky našich firem má zkušenosti s hledáním a úpravou vody, máme geology, lesníky, zemědělce. Jednotlivě se tam ale nemohou uplatnit, neboť pracují v malých firmách. Ministerstvo průmyslu a obchodu proto prohlásilo, že když se spojí české firmy a podají smysluplné návrhy, tak jim pomůže.

EU jim to však bohužel zakázala. Je to velká škoda, neb ČR měla a má co nabídnout. Mohla by existovat společná rozvojová politika EU a ti nejlepší se ucházet o práci v Africe. Rozhodně ale nemáme poskytovat peníze do fondu EU a ta je jako celek odesílala tamním diktátorským vládám. Tím se pomoc stane anonymní, lidé v Africe nás nepoznají a navíc podporujeme místo pomoci lidem pomoc jejich vládcům. Nové členské státy EU neměly kolonie, nemají v Africe tradici, anonymní pomocí se zbavujeme možnosti vysílat naše lidi do Afriky a přivážet tam naše know-how.

Snímky Fragmenty: Jiří Pancíř

Pozor na megalomani politiků

ING. MIROSLAV ŠEVČÍK, CSc., VEDOUcí KATEDRY VŠE A ŘEDITEL LIBERÁLNÍHO INSTITUTU

V posledních týdnech se roztrhl pytel někdy až s neuvěřitelnými nápady, jednou jak zachránit to naše skomírající hospodářství, jindy hospodářství jiné členské země Evropské unie, neřku-li americkou ekonomiku. Většina z těchto spasitelů – politiků – si téměř vůbec neuvědomuje, že jednou z hlavních příčin situace, do které se mnohé bytí vyspělé ekonomiky dostaly, je způsobena předchozími státními zásahy, mnohdy řízených těmi samými politiky, nesmyslnými reakcemi jiných státních autorit (např. centrálních bank) a regulací, která dlouhodobě narušuje fungování tržních mechanismů.

Ano, hlavní příčinou stávající situace je nadměrná regulace a selhání státních autorit. Mohu pojmenovat některá selhání státních autorit. Při každém zpomalení ekonomiky se mnohé centrální banky uchýlovaly k nadměrné emisi peněz, čímž podporovaly vytváření různých spekulacních bublin, po jejichž splasknutí se peníze přelývaly do jiných oblastí. Nadměrná regulace bankovního sektoru vedla ke snahám utíkat k jiným finančním nástrojům, které pomohly nastartovat desítky finančních letadel,

jejímiž pasažéry byli mnohdy samotní bankéři. Došlo k vytvoření fiktivních aktiv, která nakonec vedla k vymazání jednoho paradigmatu vztahujícího se k investičnímu bankovníctví. Byl narušen standardní průběh hospodářského cyklu, v jehož sestupné fázi, dá se říci po staletí, docházelo k samočisticím procesům, kdy méně efektivní ekonomické subjekty prostě skončily a byly nahrazeny jinými, lépe hospodařícími. Tento mechanismus byl narušen jednak nadměrnou expanzivní měnovou politikou, ale hlavně přerozdělovacími procesy, které prováděly exekutivy pomocí různé subvenční a dotační politiky, pomocí investičních pobídek a pomocí vytváření umělých podmínek pro rozvoj něčeho, co vlastně nikdo ani nechtěl. Zapomnělo se ovšem říkat, že jsou k tomu používány ne peníze politiků, kteří o tom rozhodovali, ale peníze nás všech, kteří platíme daně.

Většina politiků navíc podlehla lákavým environmetálním bludům, na které mnozí chytali většinou nevzdělané či intelektuálně jednostranně zaměřené potenciální voliče s odkazem, že budoucím generacím musíme nechat čisté životní prostředí. Zdůrazňuji, a to velmi silně, že většině těchto environmentalistů respektive ekologů vůbec o životní prostředí nejde, ale snaží se pomocí manipulování faktů a vytvářením různých katastrofických scénářů získat povětšinou osobní výhodu tu spojenou s politickou mocí, jindy s prosazováním ekonomických zájmů a snahou potlačit konkurenci. Tito bezskrupulózní „zelení“ politikové nás například svým odmítáním jaderné energie velmi brzo mohou přivést na pokraj energetické krize.

Politikové se předhánějí a naporují před kamerami, jako spasitelé přinášejí sady svých opatření v boji proti krizi. Taktně mlčí o tom, že nebudou rozdávat své peníze, že nebudou financovat další přerozdělovací procesy z peněz svých stranických pokladen. Hlavně mlčí o tom, že to budeme platit my, všichni daňoví poplatníci.

Nebudou občanům říkat, že další regulace jsou cestou do slepé uličky. Raději se postaví před kamery a začnou vyjmenovávat tu 40, tu 52 bodů, které uskuteční a napravit tak situaci, kterou svými předchozími rozhodnutími zapříčinili. Není radno takovým politikům věřit.

Co však lze v současnosti dělat?

Ano, řešení není úplně jednoduché. Ale než činit další chybná rozhodnutí, je lepší ponechat iniciativu ekonomickým subjektům a to především domácnostem (jednotlivcům) a firmám. Jak podnitit tuto ekonomickou iniciativu? Jednoduchými opatřeními: zabezpečit více peněz jak

pro domácnosti, tak pro firmy. Jak? No přece snížit daňové zatížení. Jak nejjednodušeji a čeho by se mělo týkat? Snížit DPH u zboží a služeb, které spotřebovávají všichni a jsou nezbytné pro život každého jednotlivce. Navrátit sazbu DPH např. u elektřiny, plynu, tepla, vodného, stočného, telekomunikačních poplatků a dalších služeb do nižší sazby. Desetiprocentní snížení daňové zátěže se určitě projeví i v cenách. Domácnostem zůstane více peněz a věřte, že ty umějí utrácet peníze lépe, než kdyby tak za ně činil stát. Toto opatření může povzbudit skomírající poptávku. Může být účinné na 3 až 4 roky, v některých oblastech si snížení dovedu představit i trvale. Argument, že se tím vybere méně daní a zvýší se tak deficit rozpočtu, může být sice pravdivý, ale selektivní poskytování pomoci z veřejných zdrojů třeba automobilovému průmyslu, sklářskému průmyslu, nebo elektrotechnickému průmyslu, vede taktéž ke zvýšení deficitu, přičemž užitek z toho mají pouze někteří. Ti, kteří umějí nejsilněji lobovat a prosazovat své individuální a osobní zájmy. Víme, že USA chce pomoci dokonce i pornoprůmyslu.

Druhým opatřením by bylo razantní snížení daně z příjmů právnických osob na 15, ale spíše na 10 procent. Nemá totiž cenu podporovat ty korporace, které stejně nevytvářejí zisk, peníze poskytnuté z veřejných rozpočtů by do nich spadly jako do černé díry a jenom by sanovaly dříve jimi vytvořené dluhy.

Když snížíme daňovou zátěž pro úspěšné firmy (a můžeme to udělat i změnami pro výpočet daňového základu), oddělíme zrno od plev a přežijí ti nejlepší. Vím s tak vysokou pravděpodobností, která hraničí téměř s jistotou, že kdyby se v USA nechaly padnout např. automobilky, tak se vlastně nic nestane. Nebo si snad myslíte, že USA přestanou vyrábět automobily? Ne. Budou potrestáni akcionáři stávajících automobilek, kteří dovolili neefektivní hospodaření a jejich firmy nejsou schopny konkurence. Na jejich místě ve velmi krátké době vyrostou nové automobilky, efektivnější, které budou schopny daleko lépe konkurovat. Dalším problémem je chování bank. Ale to už je kapitola sama o sobě zasluhující svůj samostatný článek.

Zabraňme politikům vytvářet nové problémy, které mohou způsobit svými nesmyslnými zásahy!

Snímky Fragmenty: Ivana Haslingerová

Vládní balíček firmy moc nenadchl

PETR VÍŠEK

Tuzemské firmy nejsou příliš nadšeny ze stabilizačních opatření vlády a letošní rok pro ně bude obrovskou zatěžkávací zkouškou. Polovina firem propouští a letos čeká ztrátu. Mnohé z nich už musely přistoupit k snížení počtu zaměstnanců, omezení pracovní doby či snížení platů. Vyplývá to ze dvou exkluzivních průzkumů, které nedávno uskutečnila Hospodářská komora České republiky pro Hospodářské noviny a týdeník EKONOM mezi více než tisícovkou tuzemských firem a podniků. Více než polovina z respondentů (52,5 %) označila stimulační balíček vlády za nedostatečný, naopak spokojeno s ním je jen 15,6 procenta firem. Ani jeho nejčastěji zmiňovaná a požadovaná opatření u podnikatelů zatím nezabrala. Jen necelých 7 procent firem plánuje, že v případě snížení sociálního pojištění zaměstná další pracovníky a jen pouhou čtvrtinu podniků oslovil návrh zrychlit odpisy a motivovat firmy k nákupu nových automobilů. Naopak firmy podporují návrh Hospodářské komory ČR, aby firma odváděla DPH až poté, co jí zákazníci uhradí faktury. Pro se vyslovilo přes 90 procent firem. Chladné přijetí vládního balíčku překvapilo i Hospodářskou komoru České republiky. „Vládní protikrizová opatření vnímáme jako rozumné a realistické kroky, které pomohou stabilizovat český průmysl, podpořit zaměstnanost a zároveň dodržet tříprocentní hranici deficitu státního rozpočtu nutno pro přijetí eura,“ uvedl prezident komory Petr Kužel. Pokračující krize se již výrazně podepsala na situaci v jednotlivých firmách. Téměř polovina z nich již v letošním roce propustila část svých zaměst-

nanců nebo se k tomuto kroku chystá. Téměř čtvrtina (23,9 %) firem kvůli krizi již omezila pracovní dobu a dalších 12,6 procenta firem se k tomuto kroku ještě chystá. Obtížnou hospodářskou situaci pocítili i zaměstnanci na svých platech, téměř 40 % firem v průzkumu uvedlo, že musely přistoupit ke snížení průměrné mzdy. S pesimismem hledí firmy i na vývoj do budoucna, téměř polovina z nich (48,4%) dokonce letos očekává, že jejich hospodaření skončí ve ztrátě. „Z výsledků je patrné, že nebe nad českými podniky je silně zamračené a o blesky není nouze. Musíme se bohužel smířit s tím, že vyčásení jen tak brzy nepřijde. Ze zpráv, které dnes přicházejí z podnikatelské sféry, je více než zřejmé, že rok 2009 bude pro firmy velmi složitý a pro mnohé může být bojem o přežití, pokud se situace co nejdříve nezlepší,“ říká prezident Hospodářské komory Petr Kužel. „Proto je v dnešní době potřeba vážit si každé příznivé zprávy, každého, byť i malého, úspěchu. Už jen situace, kdy skoro polovina firem předpokládá, že letošní rok skončí ve ztrátě, je obrazem ztráty optimismu a naděje,“ dodal Petr Kužel. Celostátního průzkumu se zúčastnilo nejvíce firem z Moravskoslezského, Středočeského kraje a kraje Vysočina, 43,2 % z nich je svou činností zaměřena na výrobu, 34,2 % na služby a 22,6 % na obchod. *Snímek Fragmenty: Jiří Pancíř*

NAŠE ZDRAVOTNICTVÍ OČIMA POJIŠŤOVEN

VoZP ČR je solidní a stabilní zdravotní pojišťovna

JIRÍ PANCÍŘ

Vojenská zdravotní pojišťovna ČR (VoZP ČR) je jednou z největších zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven s celorepublikovou působností. Byla zřízena již 23. prosince 1992, to znamená, že je jednou z prvních zdravotních pojišťoven, která začala působit na území České republiky.

Podnět k jejímu zřízení dalo v roce 1992 Federální ministerstvo obrany, které si bylo vědomo toho, že je třeba vytvořit specifickou zdravotní pojišťovnu, která by zajišťovala úhradu zdravotní péče všem vojákům v činné službě a současně plnila specifické úkoly, které jsou spojeny s Armádou ČR. Šlo především o ochranu utajovaných skutečností, přístup do zdravotnické dokumentace vojáků, úhradu specifické zdravotní péče apod.

Vojenská zdravotní pojišťovna ČR má dnes více než 552 000 pojištěnců. Je pojišťovnou otevřenou, to znamená, že se jejím pojištěncem může stát každý občan České republiky bez ohledu na to, zda je vojákem či nikoliv. V roce 2008 hospodařila s více než 10 mld. Kč.

Od jejího vzniku je generálním ředitelem Ing. František Beránek, MBA. Požádali jsme ho o odpovědi na některé aktuální otázky týkající se nejen zdravotní pojišťovny kterou řídí, ale i na otázky týkající se aktuální situace ve veřejném zdravotním pojištění.

* Jak je možné, že Vojenská zdravotní pojišťovna ČR patří za celou dobu své existence mezi ty solidní a stabilní pojišťovny? Jak vím, deklarujete, že jste nikdy neměli žádné dluhy ani závazky po lhůtě splatnosti vůči zdravotnickým zařízením.

Je to skutečně pravda. Naše pojišťovna neměla za celou dobu své existence s úhradou zdravotní péče žádné problé-

my. Důvodů samozřejmě je celá řada a tím se současně dostávám k odpovědi na Vaši první část otázky, jak je možné, že patříme mezi ty solidní a stabilní pojišťovny.

Vedení Vojenské zdravotní pojišťovny ČR, tím mám na mysli i samosprávné orgány, tj. správní radu a dozorčí radu, vycházelo z toho, že pojišťovna je zřízena především proto, aby zajistila perfektní servis svým pojištěncům ve vztahu k úhradě jim poskytnuté zdravotní péče zdravotnickými zařízeními. Proto, aby mohla tento úkol bezesbytku splnit, musela zajistit co nejlepší výběr pojistného, komunikaci s pojištěnci a se zdravotnickými zařízeními. To se nám podařilo a daří především díky kolektivu zaměstnanců – odborníků na problematiku, kterou zabezpečují, a také díky informačnímu systému, který provozujeme. V druhé polovině roku 2006 jsme zavedli nový informační systém, pomocí kterého dokážeme například velice rychle zkontrolovat všechny plátce pojistného, kterých máme více než 131 tisíc, aby jejich dluh včetně penále byl co možná nejmenší a zbytečně nerostl. Vždyť vyměřené penále je často vyšší než dlužné pojistné. To, že jsme dobří, není náhoda, je to jen výsledek dobré organizačně řídicí práce, odborných znalostí, ale i přístupu ke každému jednotlivému subjektu, s kterým přicházíme do styku. Specifikou naší pojišťovny je to, že plníme řadu úkolů ve vztahu k Armádě České republiky a vojákům – profesionálům, kteří jsou u nás pojištěni ze zákona a příslušníkům cizích ozbrojených sil NATO, kteří jsou dislokováni na území naší republiky.

* Často se hovoří o tom, že zaměstnanecké zdravotní pojišťovny si vybí-

rají jen ty takzvaně nejlukrativnější pojištěnce. Jak je tomu u vás?

U zdravotních pojišťoven je situace při takzvaném nábore pojištěnců jiná, nechci říct diametrálně jiná, než je tomu u komerčních pojišťoven. Pokud se podíváte na skladbu našich pojištěnců, tím mám na mysli zejména věkové rozložení, jsme na tom podobně jako Všeobecná zdravotní pojišťovna. Také je třeba se však podívat i na to, kolik je tzv. státních pojištěnců, tj. těch, za které platí pojistné stát. Rozdíl mezi platbou pojistného a průměrnou platbou za pojištěnce od zaměstnavatelů je významný. Zatímco stát platí na pojištěnce měsíčně 677,- Kč, průměrné pojistné od zaměstnavatelů činí u nás zhruba 3000 korun.

Navíc existuje dnes řada mechanismů, a to v prvé řadě tzv. 100% přerozdělení, které ve skutečnosti nenutí pojišťovny k tomu, aby vyhledávaly, jak sám uvádíte, jen ty nejlukrativnější pojištěnce. Pro zdravotní pojišťovny je dnes tím nejlukrativnějším pojištěncem ten, který není tak často nemocen a nečerpá prostředky z veřejného zdravotního pojištění. Takového pojištěnce si však těžko můžete vybírat, protože i mladý pojištěnec může vážně onemocnět, případně utrpět úraz, a náklady na jeho

zdravotní péči jsou pak významně vyšší, než je tomu u věkově starších pojištěnců. Tím v podstatě odpovídám na otázku, zda při získávání pojištěnců si vybíráme, či nevybíráme lukrativní pojištěnce. Obecně mohu uvést, že každý pojištěnec je u nás vítán a každému pojištěnci věnujeme veškerou péči. Vojenská zdravotní pojišťovna ČR nemá ambice být největší zaměstnavatelkou pojišťovnou v systému, ale pojištěncům, kteří se rozhodli být u nás pojištěni, poskytujeme ty nejkvalitnější služby. Nechceme kvalitu nahrazovat kvantitou.

✳ **Rád bych se Vás v této souvislosti zeptal, jaký vliv má skladba pojištěnců Vojenské zdravotní pojišťovny na tzv. 100% přerozdělení. Je pro Vás tento způsob přerozdělování pojistného výhodný, nebo na něm trápíte? A snad ještě poslední otázku v této souvislosti, považujete přerozdělování pojistného mezi zdravotními pojišťovnami za správné, či nikoliv?**

Zavedení 100% přerozdělování je ve své podstatě velice tvrdé opatření, které, jak se někdy uvádí, omezuje iniciativu zdravotních pojišťoven při kontrole výběru pojistného a jeho dovýběru. Zavedení 100% přerozdělování pomocí nákladových indexů se zaměřilo na omezení vlivu pojištěnců s vyššími příjmy a věkové struktury na objem prostředků, které má konkrétní zdravotní pojišťovna k dispozici, a jak již jsem uvedl, zamezilo tzv. přetahování si lukrativních pojištěnců mezi pojišťovnami. Nákladové indexy stanovené pouze podle věkové struktury jsou vhodné zejména pro zdravotní pojišťovny s tzv. celorepublikovou působností. Naopak regionální zdravotní pojišťovny mohou být při tomto způsobu přerozdělování právě podle regionu, ve kterém působí, buď zvýhodněny, ale i znevýhodněny.

Pokud se ptáte, jak se promítlo 100% přerozdělování do hospodaření Vojenské zdravotní pojišťovny ČR, musím konstatovat, že v počátečním období jeho zavedení poklesly naše příjmy cca o 5%. Tento pokles však byl kompenzován navýšením pojistného za státem hrazené pojištěnce.

Systém přerozdělování ve zdravotním pojištění osobně považuji za nezbytný a nutný. Používá se prakticky ve všech systémech zdravotního pojištění. Jde samozřejmě o to, zda by neměl být u nás tím či oním způsobem modifikován. To však

není otázka v tomto okamžiku filozofická, ale otázka pragmatických propočtů.

✳ **Jak se díváte na nová opatření ve veřejném zdravotním pojištění? Mám na mysli nejen ta již realizovaná, tedy především zavedení poplatků ve zdravotnictví, ale i ta, která Ministerstvo zdravotnictví chce již delší dobu prosadit.**

Pro mne jsou podstatné dvě věci. Reforma bývalého ministra zdravotnictví MUDr. Julínka byla po dlouhé době, dokonce bych si troufl říct od zavedení veřejného zdravotního pojištění, první ucelenou reformou našeho zdravotnictví a veřejného zdravotního pojištění, to za prvé. Za druhé, byli a jsme svědky toho, že taková reforma v tak významné oblasti, jako je zdravotnictví a zdravotní pojištění, se v podmínkách České republiky nedá dělat tak razantním způsobem. Ale po boji je každý generálem. Zavedení poplatků ve zdravotnictví se stalo významným politickým tématem. Je beze sporu, že zavedení těchto poplatků splnilo určité očekávání a to, že došlo ke snížení nákladů na zdravotní péči, zejména u praktických lékařů a specialistů. Na tento první krok by měly navazovat kroky další. V současné době, kdy Českou republiku významně zasáhla hospodářská krize, však bude třeba, aby vláda a parlament velice obezřetně vážily kroky dalších reforem. Vítám již v programovém prohlášení vlády deklarovaný pluralitní systém, tj. systém více zdravotních pojišťoven. Některé úvahy, které se v poslední době objevily ve sdělovacích prostředcích, související se slučováním zdravotních pojišťoven, považuji za ukvapené, vyřčené bez znalosti věci a zejména ekonomicky nepřipravené. Necht' dochází ke slučování těch zdravotních pojišťoven, které mají ekonomické problémy a spojení jim tyto problémy vyřeší. Stejně postupovala i Vojenská zdravotní pojišťovna ČR, když v roce 1997 nabídla tehdejšímu ministru zdravotnictví fúzi se ZP Crystal a uhradila za tuto pojišťovnu závazky za téměř 50 mil. Kč bez toho, že by chtěla od státu jakoukoliv finanční podporu nebo půjčku.

Toto opatření mělo svůj význam. Musíme si však uvědomit, že vytvoření současného systému veřejného pojištění stálo několik miliard korun a jeho jakákoliv změna by byla také velmi drahá. A máme na to při současné ekonomické recesi peníze? Neměli bychom peníze směřovat úplně jinam?

✳ **Můžete stručně charakterizovat, jaký finanční dopad měla dosud přijatá opatření na hospodaření vaší zdravotní pojišťovny?**

Nejdřív bych rád uvedl několik údajů o tom, kolik zaplatíme za poskytnutou zdravotní péči. Největší objem finančních prostředků čerpají nemocnice. Za lůžkovou péči jsme zaplatili v roce 2008 více než 4,9 mld. Kč, za poskytnutou zdravotní péči praktickými lékaři 517 mil. Kč. Lékařům specialistům jsme uhradili péči za 1,6 mld. Kč a za péči stomatologů 520 mil. Kč. Náklady na léky představovaly cca 1,7 mld. Kč. Tyto údaje uvádím proto, aby bylo vidět, v jaké struktuře a kolik finančních prostředků spotřebuje Vojenská zdravotní pojišťovna ČR na úhradu zdravotní péče. Pokud bych měl charakterizovat finanční dopad nových opatření, musím konstatovat, že zatím je možné vyčíslit tzv. úspory, ke kterým došlo v souvislosti se zavedením regulačních poplatků. Očekávali jsme, že náklady na zdravotní péči se sníží o cca 3%. Problém je však v tom, že zdravotnická zařízení často chápou poplatky a úspory v poskytování zdravotní péče jako další finanční prostředky, které vstupují do veřejného zdravotního pojištění. To se bohužel promítlo i v úhradové vyhlášce vydané Ministerstvem zdravotnictví, kde došlo k významnému navýšení meziročních nákladů na zdravotní péči, které významně převyšuje inflaci. Bohužel se to stalo v do-

bě, kdy celý systém veřejného zdravotního pojištění postihuje, stejně jako jiná odvětví národního hospodářství, krize. Přestože máme určité finanční rezervy, je třeba si uvědomit, že finanční prostředky vybrané na veřejném zdravotním pojištění se významně sníží. Prvním ukazatelem je již to, že pokles výběru pojistného v lednu 2009 byl oproti lednu 2008 v celém systému zdravotního pojištění nižší o více než 2 mld. Kč.

* **Ještě dnes jsme svědky politického soupeření o regulační poplatky. Domníváte se, že do změn ve veřejném zdravotním pojištění má tak významně vstupovat politický fenomén?**

Odpověď na tuto otázku by se mohla zdát jednoduchá. Jde o vysoce odborné věci, které by měly být řešeny příslušnými odborníky, tj. lékaři, ekonomy, statistiky a podobně. Žijeme však v demokratické společnosti a navíc v zemi, která má historicky zakotveny silné sociální kořeny. Po tolika letech bezplatného zdravotnictví se řada věcí obtížně prosazuje.

* **Nazýváte se „Vojenská zdravotní pojišťovna ČR“. Znamená to, že Vaše**

pojišťovna dělá něco jiného než VZP a ostatní zaměstnanecské zdravotní pojišťovny? Pokud ano, o jaká specifika se jedná?

Jak jsem již uvedl, Vojenská zdravotní pojišťovna ČR byla zřízena z podnětu Armády České republiky proto, aby zajistila úhradu zdravotní péče všem vojákům v činné službě, a to při zachování všech specifik, které armáda má a které s její činností bezprostředně souvisí. Hlavní důvody, které vedly ke vzniku naší pojišťovny, se ještě zvýraznily zejména v souvislosti s profesionalizací armády, se vstupem České republiky do NATO a s mezinárodními závazky z toho vyplývajícími. Je nutné, aby pouze jedna zdravotní pojišťovna zajišťovala úhradu zdravotní péče všem vojákům – profesionálům a příslušníkům ozbrojených sil cizích států zapojených v NATO, kteří operují na území České republiky podle Dohody mezi členskými státy Severoatlantické smlouvy a ostatními státy zúčastněnými v Partnerství pro mír o statutu jejich ozbrojených sil.

Vojenská zdravotní pojišťovna ČR jako jediná zdravotní pojišťovna uzavírá podle smlouvy s Ministerstvem obrany smluvní vztahy se všemi zdravotnický-

mi zařízeními Armády České republiky, a to posádkovými ošetrovnami, nemocnicemi, rehabilitačními a lázeňskými zařízeními, a provádí jejich kontrolu. Odlišností je také spolupráce pouze naší zdravotní pojišťovny s generálním štábem Armády České republiky při řešení společných otázek týkajících se Armády České republiky a závazků České republiky ve vztahu k NATO. Nezanedbatelná v této souvislosti je i znalost vojenského prostředí odbornými pracovníky pojišťovny. To jsou samozřejmě jen ty hlavní důvody. Je však třeba si také uvědomit, že pouze Armáda České republiky má své vojenské zdravotnictví a povinnost vojáků tato zařízení navštěvovat. Přitom do některých zařízení mají přístup pouze naši revizní lékaři, kteří tam mohou provádět revizní činnost. Navíc naše zdravotní pojišťovna a její informační systém musí splňovat přísná bezpečnostní kritéria. Jsme jedinou zdravotní pojišťovnou v České republice, která má svůj informační systém, právě vzhledem k výše uvedeným požadavkům, certifikován.

Vážený pane generální řediteli, děkuji Vám za rozhovor.

Snímek Fragmenty: Jiří Pancíř

Veřejné peníze jsou naše peníze

FRANTIŠEK MIKEŠ, 1. NÁMĚSTEK MINISTRA KULTURY

Je smutné, když zemře člověk a když je to navíc člověk známý a úspěšný, je to ztráta nejenom pro jeho nejbližší. V Janu Kaplickém ztrácí „evropská architektura“ vyhraněnou osobnost, erudovaného architekta, řeklo by se až umělce-vizionáře.

Jeho smrt je o to smutnější, že ho zasáhla v okamžiku pro každého člověka nejradostnějším. Narození dítěte je emočním zážitkem, kterému se opravdu nic nevyrovná.

U nás se Jan Kaplický stal známým v souvislosti s uvažovanou stavbou nové budovy Národní knihovny na Letné. K tomu byla vyhlášena mezinárodní soutěž o návrh této budovy. Zdůrazňuji **o návrh!** Porota v čele s architektkou Jiříčnou určila vítězem soutěže Jana Kaplického, kterému byla **za vítězný návrh vyplacena odměna ve výši 180 tisíc €, tedy zhruba 5 milionů Kč.** Za svou práci obdrželi jednotliví členové poroty příslušnou finanční částku a tím měla být záležitost okolo soutěže uzavřena.

Pro vlastní realizaci už měl být stanoven postup v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek.

Jenom zadavatel soutěže, tedy bývalé vedení Národní knihovny, ví, proč následující kroky k realizaci stavby byly smluvně založeny už v soutěži o návrh. Velmi volně nakládání s pravidly pro nakládání s veřejnými prostředky, která jsou velmi přísná v celé Evropě a to právě proto, že jde o veřejné peníze, způsobily potíže v dalším procesu přípravy zamýšlené stavby. **Že budoucí investor svěřil rozhodování o státních financích ČR do rukou zahraniční zájmové organizace,**

že neměl pro stavbu pozemek, že stavba měla násobně přesáhnout limit finančních prostředků na stavbu určených, je už jenom smutným konstatováním přístupu, který byl pro tuto několika-miliardovou investici v Národní knihovně zvolen. To vše teď musí nové vedení napravit.

Po pořádném vyhodnocení prostor, které jsou pro činnost Národní knihovny k dispozici v Klementinu, se zdá, že žádná nová budova není potřebná. To však za předpokladu, že nebudou v centru Prahy lukrativní prostory pro komerční využívání.

Pan Ježek teď dává k dispozici řekněme přátelskou korespondenci, kde jsou s trochou nadsázky komentovány situace s těmi, které považujeme za slušné partnery. Slušnost se asi moc nenosí. Jedno je však nade vše pochybnost. **To, co teď dělá pan Ježek, může být upozorněním, kdo má vlastně plné kalhoty. V kůži pana Ježka se není co divit. Nakládat s cizími penězi se musí jenom tak, jaké je k tomu svěřeno oprávnění. Každá pochybnost v tomto směru je problém. Pan Ježek může být rád, že se ještě relativně včas našel někdo, kdo mu znemožnil dostat se do ještě větších potíží.**

Klienti ZP MV ČR dostanou i letos včasnou a kvalitní zdravotní péči

**NAŠE ZDRAVOTNICTVÍ
OČIMA POJIŠTOVEN**

IVANA HASLINGEROVÁ

V minulých číslech naší revue jsme přinesli rozhovor s bývalým ministrem zdravotnictví Tomášem Julínkem a s ředitelem naší největší zdravotní pojišťovny – *Všeobecné zdravotní pojišťovny*, MUDr. Pavlem Horákem, CSc., MBA. Vzhledem k ohlasu, který články vyvolaly, jsme se rozhodli zavést speciální rubriku „*Naše zdravotnictví očima zdravotních pojišťoven*“. A jak jinak zahájit než rozhovorem s viceprezidentem *Svazu zdravotních pojišťoven ČR* a generálním ředitelem naší největší zaměstnanecké pojišťovny mající 1 100 000 klientů, *Zdravotní pojišťovny ministerstva vnitra ČR*, Ing. Jaromírem Gajdáčkem, Ph.D.:

* **Vážený pane generální řediteli, pracujete ve zdravotnictví již od roku 1990. Kde vidíte jeho zásadní problémy?**

Od roku 1997 jsem byl výkonným ředitelem *Svazu zdravotních pojišťoven ČR* a již tehdy se připravoval nový zákon o zdravotním pojištění. Bohužel nový zákon neplatí dodnes, ačkoliv ho každý ministr zdravotnictví začal po nástupu do funkce připravovat, nikdy neprošel poslaneckou sněmovnou.

Jako viceprezident *Svazu zdravotních pojišťoven ČR* chci pomoci se zlepšením této situace. V rámci Národního referenčního centra jsme se rozhodli **vypracovat revizi seznamu výkonů**, aby bylo jasné stanoveny, co a v jaké výši má hradit pojišťovna a co pacient. Pak zkusíme náš návrh předložit poslancům, aby se měli od čeho odrazit při diskusích o tomto významném zákonu.

Je důležité, aby mezi klientem a zdravotní pojišťovnou byl navozen normální smluvní vztah. K tomu musí ale klient přesně vědět, na co má nárok v základním a na co v nadstandardním

pojištění a rozhodl se pro to, co si přeje. Akutní zdravotní péče musí být ale vždy dostupná. Přál bych si, aby ZP MV ČR jako největší zaměstnanecká pojišťovna v tomto úsilí udávala tón.

* **Seznam výkonů je jediný problém?**

Dalším problémem je, že v poslední době obrovsky narostl vývoj léčiv, přitom žádný stát na světě není schopen plně platit zdravotní péči občanům. Lidé u nás požadují tyto nejnovější preparáty a chtějí mít zdravotní péči srovnatelnou s evropskými státy, ovšem zadarmo. Musíme jim vysvětlit, že to prostě nejde. Evropa je hodně sociální a některé země západní Evropy mají více prvků socialismu než my. Přesto i v těchto zemích, kde sociální zabezpečení je na vysoké úrovni, je spoluúčast pacientů zhruba 3× vyšší než u nás.

Proto je nutno otevřeně přiznat, že chceme-li mít opravdu kvalitní a dostupné zdravotnictví na špičkové světové úrovni, pak **musíme zvýšit spoluúčast pacientů**. Musíme vysvětlit lidem, že chtějí-li zdravotní péči „*zadarmo*“, pak ji nebude možno financovat včas, kvalitně a v celém rozsahu.

* **Když je spoluúčast nutná, nebylo by lepší ji zvýšením daně, aby odpadly nesmyslné křiky kvůli regulačním poplatkům na úrovni jednoho eura?**

Daně jsou plošné a nevyřeší regulaci těch, kteří si jdou i acylpyrin za 12 Kč předepsat k lékaři. Dělalí jsme výpočet a vyšlo nám, že na byrokracii kolem acylpyrinu v hodnotě 12 Kč vydáme 50 Kč za tři stupně administrativy, jimiž proplacení projde – lékař musí vypsát recept, lékárník to musí zanést

do počítače a administrovat a v pojišťovně je placený třetí pracovník, který to musí dát proplatit. Mimo jiné i proto jsme po zavedení regulačních poplatků zaznamenali tak velkou úsporu, tím, že odpadla některá zbytečná administrativní zátěž.

* **Jste největší zaměstnaneckou pojišťovnou. Ozývají se hlasy, že by stačila jedna prosperující VZP. Mají zaměstnanecké pojišťovny své oprávnění?**

Existence jedné zdravotní pojišťovny je samozřejmě jedna z cest. Ale je spojená se spoustou nedostatků. Ekonomové by to nazvali monopolním řízením a jistě víte, proč máme antimonopolní úřad. Jakékoliv monopoly jsou brzdou rozvoje nejen podniků, ale celé společnosti. Když není konkurence, těžko bude někdo stlačovat ceny. Co to bude znamenat pro občany, je jasné. Jakákoliv jediná a ta správná pojišťovna se postupně stane byrokratickým molochem, který nebude brát v úvahu potřeby občanů, ale jen růst zisku.

Konkurence je nutná ve všech odvětvích, tedy i ve zdravotnictví. A zaměstnanecké zdravotní pojišťovny mají navíc speciální opodstatnění. Jsou blíže svým klientům, jejich zástupci jsou ve správních radách a dovedou si prosadit programy šité na míru svým zaměstnancům. Naše zdravotní pojišťovna má například blízko k hasičům, policii, Českým drahám a státním zaměstnancům obecně. Jediná gigantická zdravotní pojišťovna by patrně nebyla schopna jít do takových detailů pro každou skupinu občanů, protože by musela nabízet všeobecné produkty pro všechny a na „zlatý kmen pojištěnců“ by se nemohla detailně zaměřit. Mimochodem také proto, že by ho ani neměla.

✱ **Co speciálního nabízíte Vašemu „zlatému kmenu pojištěnců“?**

Reflektujeme na jejich fyzicky i psychicky náročnou práci. Velký důraz klademe na prevenci. Mým profesním krédem je motivovat občany k odpovědnosti za své zdraví a ke snaze včas předcházet nemocem. Zdravotní pojišťovna jim k tomu má vytvářet maximální podmínky pomocí preventivních vyšetření, očkování a podobně. Chceme vštípit klientům, že čím dříve přijdou k lékaři na preventivní kontrolu, tím mají větší šanci na kvalitní život. Vysvětlujeme jim, aby se zamysleli nad tím, jak se stravují, zda chodí na procházky a neléčí stres pouze sezením před televizí, že mnohdy více pomůže třeba procházka lesem...

Vytvořili jsme kalkulačku a dali ji k dispozici lékařům, díky níž poznají, jaké kontraindikace hrozí jejich pacientům užívání mnoha léků denně. To vše souvisí s ozdravením života.

✱ **S těmi kontraindikacemi by to ale vyřešil systém integrované péče na počítačích lékařů...?**

Ale my ho máme. Zavedli jsme ho loni na podzim a už je v něm zapojeno více než 3000 praktických lékařů. Na svém počítači mají přístup k přehledu o veškeré poskytnuté péči jejich pacientovi – klientu ZP MV ČR. Díky tomu pak mohou rozhodnout, jakou zvolit nejvhodnější léčbu. Pacient vidí, že pojišťovna se o něj skutečně stará.

✱ **Máte obrovský počet klientů, 1 100 000 a stále rostete. Není nebezpečí, že pojištěnce, kteří nejsou Vaším „zlatým kmenem“, odbudete?**

A to nemluvíme o důchodcích a těžce nemocných pacientech...

Je to jeden z mýtů, který se o zaměstnaneckých pojišťovnách šíří. Občané si myslí, že jsme tu jen pro výkonné a mladé zaměstnance. Pravdou však je, že všechny pojišťovny mají přes 50 procent klientů, za něž platí pojištění stát a nikoli zaměstnavatel. A po navýšení plateb za státní pojištěnce o třetinu jsou zdraví důchodci paradoxně nejlukrativnějšími klienty. Ale i kdyby nebyli, máme ze zákona povinnost přijmout všechny, kdo o to požádají, tedy i je. Nikdo se nemusí bát, že by některá z pojišťoven někoho omezovala.

✱ **Má pravdu pan Paroubek, že jste začali vydělávat na úkor peněz od státu a chudáků pacientů platících poplatky?**

To rozhodně ne. Ukazuje se, že určité zůstatky na účtech zdravotních pojišťoven, byla velice prozíravá strategie. Použijeme je – jak jsme vždycky tvrdili – k úhradě zdravotní péče. Budou jistým „záchranným polštářem“. Právě teď se ukázalo, že musíme mít peníze pro případ hospodářských krizí. Lidé stůňou stále. Tvrzení, že peníze leží někde na účtech místo toho, aby se rozdaly lékařům – a to v době, kdy mají navýšení platů 12 či 15 procent – je laciné a populistické.

Díky loňským „přebytkům“ mohou nyní lékaři klidně spát. Ať se stane cokoliv, i letos zaplatíme klientům kvalitní a včasnou péči.

✱ **Máte při tolika problémech, které musíte dnes a denně řešit, čas na vlastní relaxaci, když ji tak doporučujete unaveným policistům a hasičům?**

Asi Vás překvapím, ale mám. Jsem skutečně bytostně přesvědčen, že je velmi důležité vyrovnávat pracovní vytížení určitou relaxací, že lepší než prášek je procházka lesem. Mám rád pohyb, lyžuji, jezdím na kole. Dokonce jsme si s manželkou koupili kolečkové brusle. A to i přesto, že mi začátkem března bylo padesát a máme už i roční vnučku. Miluji hudbu a dobré víno, hraji na kytaru, rád čtu. Prostě běžné zábavy a relax. Dcery jsou již dospělé, je jim 30 a 25 let, takže máme s manželkou nyní více času na sebe.

Pane generální řediteli, děkuji za rozhovor.

Snímek Lenka Hatašová

At' žije ČSSD, sláva zrušitelům poplatků na věčné časy!

JIRÍ BEČVÁŘ

A ani o hodinu déle! Ach božínku, ta blbost liská fakt nemá mezí! Dlouhé roky řada ministrů zdravotnictví nedokázala reformu ani předstírat a naše zdravotnictví se řítilo samospádem. O problémech se vždy dobře a zaniceně povídalo, v televizi hloubalové mudrovali, co že je špatně a dospěli k objektivnímu názoru, že to fakt není jednoduché. Nedávno nastoupila k vládě středopravá koalice a začalo se, konečně(!), něco měnit. Poplatky přinesly do zdravotnictví za první čtvrtletí od jejich zavedení zhruba 2 600 000 000 korun českých. Část byla věnována do traumatologických center a druhá na léčbu onkologických onemocnění. Po letech řečí o nedostatku peněz ve zdravotnictví první nevelký, nicméně hmatatelný výsledek. Jenže místo potlesku, který by si Julínkův tým zasloužil, nastal totální chaos, který způsobilo vítězství ČSSD ve volbách. Naprosto nesytemově budou vyhazovány peníze daňových poplatníků za některé občany, kterým se platit nechce, a za ušetřené tři desetikoruny si koupí 1,5 piva nebo cigarety. Rád bych věděl, zda si je voličstvo vědomo, že bude z běžného pojištění nedostatek peněz na skutečně drahé operace, přístroje, pomůcky a léčbu onkologickým nemocí. Opravdu jste přesvědčeni, milí spoluobčané, že až budete potřebovat „budíka“ za 1,4 milionu Kč, tak na něj bude dost peněz v systému nebo holt budete mít smůlu a nebudete tiktat? Jste opravdu jisti, že nepůjdete do nemocnice jen umřít a užívat zastaralá placebo, ale budete skutečně léčeni a vyléčeni ze zhoubných chorob nejmodernějšími léky? Fakt se domníváte, že se vám těch třicet korun vyplatí riskovat svoje životy?

Přeměna EU na superstát může skrývat zárodek Velkého třesku

JIRÍ PANCÍŘ

FRAGMENTY Z KULTURY

V Kulturním centru Novodvorská v Praze 4 uspořádal Otakar Loebel, který se již léta snaží o usmíření Němců a Čechů, výstavu o odsunu sudetských Němců v severočeském pohraničí s názvem „Oběti komunistické moci v severočeském pohraničí v letech 1945-1946“. Na debatě věnované této výstavě bylo mimořádně rušno. Z publika se ozývaly výkřiky a protesty plně vášně a účastníci debaty se dostávali do ostrých slovních sporů. Atmosféra v sále byla opravdu hustá a ozývaly se dokonce hlasy, že bylo hotovou nestydatostí její umístění právě do Prahy 4, kde Němci na konci války upálili 100 lidí, především děti, a kde stála pamětná sekýrárna, v níž Němci zabíjeli nevinné lidi. Intenzitu diskuse umocnilo i to, že v témže centru provázela zmíněnou výstavu ještě výstava pořádaná *Federací nezávislých spisovatelů*, která ukazovala, že divoký odsun, při němž byli Němci mučeni a zabíjeni, byl dílem českých komunistů. Dala tedy za pravdu výstavě pana Loebela, pouze explicitně definovala hlavní zločince – komunisty. Není proto překvapivé, že právě příznivci této strany se rozhořčovali nejvíce a namítali, že výstava má antikomunistický charakter. Podle nich to „byla spravedlivá odplata, přirozený výbuch lidského hněvu a žádná pomsta“. Podle jejich oponentů však šlo o „zločin proti lidskosti a akt právě vznikající komunistické moci“. Moderátor debaty Martin Komárek z MF DNES měl místy co dělat, aby diskutéry uklidnil. Přestože uplynulo více než 60 let od tohoto kroku české vlády, ukázalo se, jak je tato otázka stále živá. Publicista Bohumil Doležal námítky komunistů nakonec umlčel slovy: „Ale já jsem antikomunista, to se snad přece smí! A přehnaně ostrá, osobní debata, v níž nelétají facky, nýbrž argumenty, přispívá k tomu, aby se smělo mluvit o všem.“

Panelisty debaty byli (zleva) Adrian von Arsburg, Vít Smetana, Martin Komárek (moderátor), Lukáš Jelínek, Otakar Loebel

O tom, že docházelo při odsunu Němců k nejrůznějším excesům, není dnes pochyb. Snad nejpodrobněji to je shrnuto v *„Černé knize komunizmu“*. A to, že je převážně dělali komunisté, bylo dáno již tím, že odsun organizovali na žádost vlády milicionáři a místní komunističtí funkcionáři, protože v roce 1946 komunisté vládli. Musíme ale mít na paměti, že odsun byl důsledkem nelidské války, kterou způsobili Němci, a že v této rozjitřené době v nich většina národa viděla vrahy svých blízkých. Není se proto čemu divit, že si svůj smutek a vztek vylila na odsunovaných Němcích. Proto bychom neměli neustále soudit chování té či oné strany v dané tragické době a měli bychom se pokusit zamyslet nad tím, zda budeme vůbec umět v budoucnu s Němci žít v klidu a bez emocí ve společném superstátě v EU. Diskuse probíhající v tomto sále ukázala, že v našich lidech stále s velkou intenzitou přežívá bolest a z ní plynoucí odpor k německému národu. Politici by se měli proto vážně zamyslet, zda přeměna EU na evropský společný superstát nebude v sobě skrývat zárodek budoucího velkého třesku a zda by proto neměli raději tolik netlačit na přijetí jeho ústavy

– Lisabonské smlouvy. Historie ukázala již mnohokrát, že násilné připojení států do velkých říší vedla nakonec k válkám a nenávistem, k jakým by nikdy nedošlo, kdyby žily svobodně vedle sebe. Takové akty by měly vznikat z přání občanů zdola, až když situace k tomu bude příznivá, a ne byrokratickými dokumenty shora.

A to nemluvím pouze o odporu Čechů k Němcům v důsledku hrůz války, ale, jak se ukázalo právě na této výstavě, i Němci mají v sobě zabudován pocit křivdy za nelidské zacházení od Čechů. „Nevěřil jsem svým uším a nemohl uvěřit tomu, jak probíhal odsun Němců na Žatecku. Začal jsem si proto vše ověřovat a zjistil jsem, že mnozí Češi se k odsouvaným Němcům chovali přímo nelidsky,“ uvedl Otakar Loebel. Pokud by nálady v našem národě byly podobné těm v sále, tak rozhodně by bylo lépe se superstrátem počkat, až je čas uhladit. Lidé se bojí otevřeně mluvit, aby nebyli zašuplíkováni do role nacionalistů či rasistů, podobně jako byli kdysi označováni za třídní nepřátele. Myšlení ale příkazy shora měnit nelze. A právě to by mělo být pro naše eurooptimistické politiky velkým varováním. Nemuselo by to končit jen sametovým zvoněním klíči...
Snímek Fragmenty: Jiří Pancíř

Úspěšná spolupráce SYNOT LOTTO, a.s., a Národní galerie pokračuje

IVANA HASLINGEROVÁ

Ano, stalo se neuvěřitelné. Podařilo se spojit nespojitelné – ekonomiku a umění v tom renesančním smyslu slova. Zatímco v ČR zeje v současné době v této oblasti prakticky prázdnota, bylo dříve spojení těchto dvou oblastí zcela zřejmé. Botticelli, Shakespeare, Mysliveček, Händel, božský Vergilius i zcela nebožský (až na jisté výjimky v jeho životě) Voltaire byli závislí na přízni mocných zcela přirozeně a vytvořili kulturu, v jejímž stínu se my Evropané dodnes ohříváme. Rod Medicejů, panovníci typu Alžběty I., Bedřicha či Kateřiny, obou Velikých, ti všichni si uvědomovali, že by byli zcela efemérní, kdyby neumožnili na svých dvorech rozvoj evropského umění. Z historie věděli, že skutečná cesta ke zviditelnění národů vedla vždy přes jejich umělce a jejich sponzory, kteří se díky podpoře umění stali známými spolu s umělci po tisíce let.

Ale i mezi bohatými ač neurozenými se našlo mnoho takových. Tak například Gaius Cilnius Maecenas, Andrew Carnegie či Josef Hlávka. Spojení umělců s těmi mocnými a mohovitými v žádném století před i po Kristu, alespoň pokud vím, neselhalo. Až komunismus a poté nacismus principiálně odmítly toto schéma, neboť pochopily, jak křehká jsou křídla umělců a jak velká je jejich nesvébytnost v rámci socialistického hospodářství, a skryly je pod svá široká státnická ramena.

Umělci získali peníze, mohli se však starat pouze o umění posvěcené ideologi. Skutečné umění ovšem chátralo a začínalo se z jejich prací vytrácet až na výjimky těch, kteří raději žili chudě a tvořili po svém. Je proto o to potěšitelnější, že tradice z předkomunistické éry začínají být již některými podnikateli obnovovány. Jedním z takových příkladů může být dlouhodobá spolupráce holdingu SYNOT LOTTO, a.s., a Národní galerie v Praze (NG). Holding SYNOT si, podobně jako římský boháč Maecenas, uvědomuje význam kulturního dědictví českého národa a povinnost uchovat tento odkaz příštím genera-

„Myšlenka zakoupení a následné darování jedinečné sbírky děl Jana Zrzavého do Národní galerie v Praze vzešla od prof. Iva Bartečka, děkana Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Když se tedy naskytla možnost získat tuto významnou kolekci, byl jsem rád, že můžeme vyjít vstříc. Je dobře, že se lidé díky Nadaci Děti-kultura-sport budou moct na výstavách v Národní galerii dozvědět o tomto velkém českém umělci zase o něco víc,“ říkal právě Ivo Valenta profesorovi Knížákovi, když se slovy „Pánové, nedá se nic dělat, přesnost je vlastností králů, musíme zahájit,“ paní generální ředitelka holdingu SYNOT LOTTO Kateřina Luisa Daňhelová odvedla generálního ředitele Národní galerie na podium

cím. Stává se proto stále významnějším mecenášem kulturních institucí v ČR. Jednou z jeho nejúspěšnějších dosavadních spoluprací je podpora Národní galerie. Je potěšitelné, že bude pokračovat i nadále a že oba partneri podepsali na slavnostním galavečeru v sídle NG ve dvoraně Veletržního paláce v Praze darovací smlouvu ve výši 7 mil. Kč nejen na příští rok, ale dokonce i na rok 2010.

A proč si společnost SYNOT vybrala právě Národní galerii jako nejvýznamnějšího partnera ve své mecenášské činnosti? Generální ředitelka holdingu SYNOT to vysvětlila následovně: *„Být mecenášem není snadné. Nestačí k tomu jenom mít peníze, ale musejí existovat dobré*

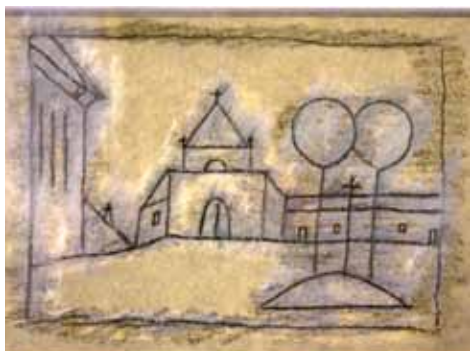

Lodky na molu 1970

Náčrt ke Kleopatre

Loretánské náměstí 1962 a studie k němu

projekty. Prioritou společnosti SYNOT je podporovat projekty celospolečenského významu, a to zejména v oblasti kultury. A tyto projekty tvoří osobnosti. Profesor Milan Knížák je zárukou výborných projektů a toho, že peníze budou vynaloženy na správnou věc. Náhoda v tomto směru neexistuje.“

Profesor Knížák tak zajistil díky důvěře SYNOTu pro NG možnost nákupu velkého objemu nových uměleckých děl a Národní galerie se tak poprvé ve své historii díky jeho vedení stala na státu finančně nezávislou institucí. Však také na slavnostní večeři při převzetí daru prohlásil, že si spolupráce se společností SYNOT LOTTO hluboce váží: „Díky finančním darům SYNOT LOTTO máme možnost nejen rozšiřovat stálé expozice o řadu významných děl, ale zároveň můžeme realizovat velkorysé projekty s přesahy na zahraniční výtvarnou scénu, například Mezinárodní trienále současného umění. Jsme za tuto spolupráci vděční, díky ní máme možnost lépe a ve větší míře představit veřejnosti stále více pokladů českého i světového umění.“

Získáním daru 7 milionů Kč ale dary od Synotu ještě zdaleka neskončily. Nadace „Děti-kultura-sport“ pana Ivo Valenty věnovala NG ještě 202 děl jedné z nejvýznamnějších postav českého moderního umění dvacátého století – Jana Zrzavého. Unikátní soubor představuje kresby, ilustrace a studie k jeho světoznámým obrazům a významně obohatí sbírky NG. Ta doposud obsahovala více než

Profesor Knížák podepsal smlouvu dvacetiosmikilovým zlatým perem, alespoň dle slov ředitele marketingu SYNOTu Jiřího Hrabovského. Tento roztomilý přebrept ale podtrhl význam okamžiku

Slavnostnímu večeru byl přítomen i děkan University Palackého v Olomouci profesor Ivo Bartěček (vpravo), který se zasloužil spolu s Ivo Valentou o předání dalšího cenného daru, 202 prací jedné z nejvýznamnějších postav českého moderního umění dvacátého století Jana Zrzavého.

stovku obrazů, patnáct set kreseb, menší soubor grafik a písemností Jana Zrzavého, z nichž velkou část z toho věnoval v roce 1975 Národní galerii v Praze sám umělec. Současný dar ji velmi obohatí především proto, že Zrzavý se ke svým motivům vracel, a proto jsou jejich prvotní studie důležité pro jeho pochopení. Darované kreslené dílo je pro tento aspekt velmi podstatné.

„Jan Zrzavý je jedna z nejvýraznějších postav českého moderního umění 20. století. V loňském roce uspořádala Národní galerie v Praze – Sběrka moderního a současného umění – výstavu, která připomínala 30. výročí od umělcovy smrti. Byla to výstava velmi úspěšná, potvrzující

Hamletovský motiv, ilustrace Máje K. H. Máchy 1954

Zrzavého věhlas. (psali jsme o ní v článku: „Jan Zrzavý vnesl do umění duchovní podstatu krásy“) Národní galerie v Praze tak bude obohacena o Zrzavého grafické práce, jako např. Kristus, Jan Křtitel, Jitro, Kubistická studie, Ležící akt za závěsem a řadu dalších děl, která významnou měrou doplní již existující kolekci ve sbírkách naší galerie. Zrzavého dílo přináší tak velikou a tichou radost. Nikdy se neomrzí a bude stále novým zážitkem pro všechny generace. Jsem proto nesmírně vděčen panu Valentovi, že NG získala tuto novou kolekci. Kéž by bylo více podniků, jako je SYNOT. Českému umění by to určitě prospělo,“ uvedl profesor Knížák.

Děkan University Palackého v Olomouci profesor Ivo Barteček vysvětlil, jak ke sbírce Zrzavého děl přišel: „Díky kamarádství s kolegou z ČSAV, který se stal držitelem pozůstalosti této významné Zrzavého sbírky, a znalosti prostředí NG mne napadlo informovat o možnosti odkoupení sbírky jejího velkého mecenáše SYNOT LOTTO. Ivo Valenta koupil poté sbírku Jana Zrzavého pro svou Nadaci a nato ji tato nadace darovala NG jako odkaz,

který patří všem lidem, celému národu.“

„Zrzavý byl magická figura. Bydlel na Nových zámeckých schodech č. 6 a chodíval přes Hradčanské náměstí na Nový svět, kde jsem bydlel. Sedával na mém okně či na gauči ve svém černém hábitu a čepičce a mně připadal jako magický oživlý skřítek. Pak se vydal na náměstí před Loretou, kde zpracovával svůj věčný motiv. Fascinovaly ho ikonické detaily světa. Je zajímavé, že je přijímán všemi, jak odborníky tak i širokým publikem. Jeho nedávná výstava v NG měla takovou návštěvnost, že jsme museli regulovat vstup. Lidé vše prohlíželi nesmírně dlouze a tiše, s jakousi vášní a úctou. Je pozoruhodné, že malíř vydržel i tlak doby. Zrzavý se vymyká, nikdy nepodlehł módním vzorům. Pouze jednou podlehl a namaloval ostravské haldy. Udělal to ale tak magicky, že se staly jedním z jeho významných děl. Zamiloval

Náčrt k obrazu Meditace 1915

se do Kubišty. Obdivoval jeho disciplinovanost, která byla vlastní i Zrzavému. Pěstoval v sobě strukturu disciplín,“ zavzpomínal na Jana Zrzavého pan profesor Knížák.

Na dotaz Fragmentů, zda se stane darovaná sbírka součástí trvalé expozice děl Jana Zrzavého, profesor Knížák odpověděl: „My smíme podle legislativy vystavovat kresby jednou za tři roky po dobu tří měsíců. Pak musejí být uschovány beze světla, za speciální teploty a vlhkosti v horizontální podobě. Je to proto, abychom se z kreseb mohli těšit nejen my, ale i naše vnoučata. Nikdy nesmějí být vystaveny jako trvalá expozice. Bude proto uspořádána velká výstava, než se vše zavře do depositářů.“

Tím, že získal profesor Knížák pro NG tento nádherný dar, nechci říci, že NG přestala být státní institucí a že stát na ni nemá nadále přispívat. Pouze může nakoupit mnohem více krásných obrazů do svých sbírek a stát by měl být na ni a především na práci profesora Knížáka o to hrdější a o to víc by se jí i jemu měl snažit pomáhat. Snímky Fragmenty: Jiří Pancíř

Po předání darů se rozpoutala volná zábava, při níž si hosté mohli prohlédnout díla Jana Zrzavého, které NG právě získala, a poslechnout si při vynikajícím rautu překrásné šansony z repertoáru Edit Piaf v podání Radky Fišarové a Renaty Drösslerové, které slavnostní náladu nádherně podbarvovaly. Překrásné písně z repertoáru Édith Piaf slavnostní náladu nádherně podbarvovaly.

NATO zůstává nepostradatelné i po pádu komunismu, važme si ho!

JIŘÍ PANCÍŘ

Za účasti významných zahraničních i domácích hostů včetně generálního tajemníka Jaapa de Hoop Scheffera, bývalé americké ministryně Madeleine Albrightové, exprezidenta Václava Havla a vrchního velitele spojeneckých sil v Evropě gen. Bantze J. Craddocka, si ČR připomněla deset let od vstupu do NATO. Těto, pro naši zemi nejvýznamnější události od listopadu 1989, věnovali pozornost všichni nejvyšší představitelé naší země. Prezident republiky a vrchní velitel našich ozbrojených sil Václav Klaus přijal na Pražském hradě gen. Bantze J. Craddocka, který byl rovněž jedním z účastníků konference „Deset let od rozšíření NATO: Úspěchy, výzvy a vyhlídky“ pořádané druhým nejvýše postaveným politikem naší země, předsedou horní komory parlamentu Přemyslem Sobotkou v nejnádhernějším sále Senátu ČR, v Rytířském sále Valdštejnského paláce. Pro účastníky této konference pořádal prezident republiky v Rudolfově galerii Pražského hradu slavnostní oběd, na němž při slavnostním přípitku zdůraznil, že naše členství v NATO se krátce po pádu

na principu dobrovolné spolupráce a není monolitickým blokem s jediným povoleným názorem. Je proto v našem zájmu, aby NATO nikdy neztratilo svůj základní význam – společné odhodlání všech členských zemí bránit jakéhokoli svého člena proti vnější hrozbě.“ A právě při těchto slovech pana prezidenta jsem si uvědomila, že mnozí naši občané pod vlivem levicové propagandy zapomínají, že v případě napadení našeho státu podle článku 5 washingtonské dohody všechny ostatní členské státy NATO nám musejí jít na pomoc přesně podle hesla „Jeden za všechny, všichni za jednoho“. Nedoceňují, že díky našemu členství v NATO nám již nehrozí druhý Mnichov.

Konferenci zahájili předseda Senátu ČR Přemysl Sobotka, místopředsedkyně

komunismu stalo jednou z hlavních priorit naší zahraniční a bezpečnostní politiky: „NATO úspěšně vzdorovalo komunistické rozpínavosti. Za bezprecedentních 64 let míru na našem kontinentu vděčíme právě americké vojenské síle a americké spolupráci s Evropou pod záštitou NATO, která je založena

vlády a ministryně obrany ČR Vlasta Parkanová a ministr zahraničních věcí ČR Karel Schwarzenberg. Setkání moderoval vedoucí kanceláře Senátu Edvard Kožušník. (Viz obrázek vlevo.) „Mým trvalým politickým krédem je heslo: *Spojme se pro něco pozitivního a nikoliv proti někomu. A v tom byl i smysl vzniku aliance. Přestože jsme byli desítky let totalitními vyznavači třídní nenávisti mediálně masírováni, že NATO je pakt útočný, zatímco jeho protipól Varšavská smlouva (VS) měla být údajně obranné sdružení, není problémem dokázat, že opak byl pravdou! Plány VS jasně ukazují představy sovětských generálů o řešení evropských problémů masivními údery*

proti západní Evropě včetně útoků jaderných," zdůraznil ve svém zahajovacím projevu konference **Přemysl Sobotka** a dodal: „Vzhledem k tomu, že NATO letos slaví 60. výročí od svého vzniku, považuji za jeho největší úspěch samotný fakt, že 4. dubna 1949 po strašné světové válce, kdy polovina Evropy žila ve Stalinově stínu, vůbec vznikla. Datum 12. března 1999, kdy se stala ČR členským státem aliance, považuji za zásadní zlom v zajištění naší bezpečnosti a demokracie. Vážme si naší Severoatlantické aliance!“

Vlasta Parkanová uvedla, že NATO transformovalo naši armádu z armády sloužící k obraně jednoho státu na součást kolektivní obrany států NATO. K tomu bylo potřeba unifikovat výzbroj a sdílet schopnosti armád ostatních států. Je proto nutné posílit využitelnost vrtulníků, nasadit letouny AWAX a protiraketovou obranu: „V Evropě sice zatím konflikt nehrozí, ale musíme se spojenci sdílet bezpečnost, aby se teror nepřenesl na naše území. Proto jsou naši vojáci například v Afganistanu. Za to, že máme zaručenu bezpečnost našeho státu v případě napadení, musíme pomáhat jiným, kteří to potřebují v daném okamžiku.“

Karel Schwarzenberg zdůraznil, že žádná třetí země nemá právo veta v otázkách rozšiřování země NATO.

Hlavní projev přednesl generální tajemník NATO **Jaap de Hoop Scheffer**. Zdůraznil, že od vzniku této organizace neprožil nikdy náš kontinent válku. Pochválil ČR za významný příspěvek v Afganistanu a projevil naději, že prohloubí svoji angažovanost i v Pákistánu,

kde musí začít NATO efektivněji pracovat. „Při rozšiřování jsme dali najevo, že nebudeme respektovat poválečný koncept sfér vlivu. Vést dialog s Ruskem ale potřebujeme, neboť se ukázalo, že zastavení energetických dodávek dokáže zničit život země bez jediného výstřelu. Aliance musí stanovit svůj přístup k těmto novým rizikům a hrozbám a vypracovat novou strategickou koncepci. Chceme proto svolat Radu NATO-Rusko, do níž se zapojí i Francie. Neznamená to ale, že uznáváme dění Ruska v Gruzii. Nesmíme se stát nikdy předmětem ambicí žádné země a musíme vymyslet kolektivní obranu,“ uzavřel Scheffer.

I podle **R. Waltera** by Aliance měla uznat pozici Ruska, protože po energetické stránce je skutečnou hrozbou: „Přivítal bych větší spolupráci s Moskvou a k Rusku bychom se měli stavět více jako partneři.“

„Nebudu politicky korektní jako předchozí pánové. Nabídky partnerství ze strany Aliance byly vždy zneužity Rusy jako nabídky slabosti a porážky. Nabízet Rusku partnerství, když okupuje Gruzii, svědčí buď o naivitě nebo zakalením zraku,“ oponoval ostře bývalý ministr vnitra **Luboš Dobrovský**, který je přesvědčen, že Moskva se snaží obnovit svůj vliv, který ztratila s rozpadem Sovětského svazu a vstupem mnoha zemí střední a východní Evropy do NATO. Tyto snahy Kremlu představují podle něj jednu z největších hrozeb současnosti: „Kreml směřuje k obnovení tehdejší sovětské vlivové pozice. Nebrat to na zřetel znamená zavírat oči před největšími hrozbami. V ruských strategických dokumentech jsme se stali po vstupu do NATO nepřáteli číslo dvě, hned za Spojenými státy. Napětí stouplo a Kremlu a Putinovi jsme solí v očích. Nezavírejme před riziky oči a mějme na paměti, že bez vojenské síly USA nejsme schopni se ubránit!“

Americký profesor studií o NATO a evropské bezpečnosti **John Kriendler** souhlasil s Dobrovským, že kromě reálné hrozby mezinárodního terorizmu chce Moskva zpátky svůj vliv. Kritizoval proto neochotu většiny spojenců přispívat

na efektivní transformaci Aliance více než pouhým 1 % HDP. (My dáváme 1,4 % HDP.)

Americký expert a bývalý zpravodajský důstojník **Bruce Jackson** rovněž konstatoval, že Ruské snahy o znovunastolení velmocenského vlivu už nyní ovlivňují rozhodování NATO. Věřil ale, že NATO může fungovat efektivně i bez dosažení konsenzu s Ruskem. Kritizoval, že v Evropě byla zrušena strategická hloubka, a první pravidlo pro její politiku je chránit si politický zadek. Jackson nechce, aby NATO sloužilo Americe k vyhnutí se jednání s EU a stalo se tak alternativou její politiky. Posteskl si, že pro NATO probíhají proto oslavy jeho 60. výročí vzniku v mimořádně špatném čase a že jeho summit 3. a 4. dubna ve Štrasburku a v Kehlle se bude muset vypořádat s mnoha problémy: „Nepozvali jsme poprvé za několik let země ze střední Asie, Japonsko, Nový Zéland a Austrálii. Evropa zavřela dveře Gruzii a Ukrajině. Makedonie nebyla též pozvána, protože její vstup do NATO je blokován Německem. Srbsko se přiklání spíš k Rusku. Nemáme krizové plány pro pobaltské země. Prohráváme válku v Afganistanu. Globalizované NATO mimo území spojenců je strategický omyl.“ Je nutno i přes tato pesimistická slova doufat, že nadcházející summit NATO bude nejen oslavou 60 let jeho existence, ale také vyřeší otázky týkající se jeho budoucnosti tak, že zůstane i nadále zárukou bezpečnosti pro ČR i celou Evropu, jakož i pro světovou stabilitu, a nezmění se v další Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. Jedním slovem, že nesníží, ale naopak posílí jeho akceschopnost.

Václav Havel, který stál u vstupu ČR do NATO, zavzpomínal, jaká nedůvěra panovala před lety vůči přijímaným

zemím a jak myšlenky, že by se aliance měla otevřít demokraciím, kde vládly garnitury umělců, rockových zpěváků či historiků, budily nedůvěru. Přitom bez rozšíření Aliance v roce 1999 o tři postkomunistické země, Česko, Polsko a Maďarsko, by podle jeho slov nadále existovala železná opona a v roce 2004 by neměly tyto země šanci vstoupit do EU, která ve vývoji společné obrany příliš nepokročila. Evropská rada má pouze patnáct bojových uskupení (Battlegroups) o 1 500 vojáků, z nichž díky systému rotací jsou dvě vždy připraveny k nasazení. Havel zdůraznil, že EU nedisponuje žádným principem kolektivní obrany jako NATO a že Aliance musí jasně stanovit, kde začíná a kde končí. Její hodnoty sdílí například i Nový Zéland a nikoho přesto nenapadne, že by měl být jejím členem.

„Myslím, že šlo o šťastnou shodu náhod, když jsem mohla jako tehdejší ministryně zahraničí USA s prezidentem Clintonem přivést země – Českou republiku, Maďarsko a Slovensko – do Aliance NATO,“ uvedla **Madeleine Albrightová**. K dalšímu rozšiřování NATO podotkla, že „dveře jsou stále otevřené, ale členství v Alianci není darem, nýbrž odpovědností“. „Měl jsem upřímnou radost v roce 2004 z přijetí pobaltských republik, Rumunska, Bulharska, Slovinska a samozřejmě Slovenska. Jsem zároveň zastáncem přijetí dalších zemí do aliance“ doplnil **Přemysl Sobotka**. „Klíčová otázka je politika otevřených dveří. Otevřené dveře jsou ale nebezpečné. Venku je zima a nastydneme. To slyším nejen zde, ale i v kuloárech NATO,“ zmrázil nadšení předřečníků **Jiří Schneider**.

„Chceme v NATO Stalinova a Berijova fanouška Saakašviliho?“ rozcísl debatu o přijímání nových členů expremiér **Miloš Zeman** a tvrdě kritizoval záměr přijmout do NATO Gruzii. Připomněl, že sovětský diktátor Josif Stalin si jednotu Evropy představoval po svém a jeho pravá ruka Lavrentij Berija čistil Sovětský svaz od jakéhokoliv odpůrce – skutečného, domnělého, umírněného i vymyšleného. Zeman se pustil se i do Ukrajiny, kterou označil za stát, kde „dvě až tři smečky bojují o výnos z tranzitních poplatků za zemní plyn“ a která nedokáže dodržet elementární dohody. „Posloužilo by Alianci mít takové členy? Prosím, přemýšlejte o tom,“ vyzval delegáty. Naopak se

přimlouval za přijetí Izraele, který je plně demokratický, nevzývá Stalina a Beriju, nekrade zemní plyn a desítky let bojuje proti teroristům. Odmítnout jej pokládá proto za zbabělost. „Některé teroristické organizace a státy, jako je Írán, se v průběhu několika málo let zmocní atomových zbraní a pak už bude pozdě na krásné a hladké diplomatické řeči. Jsem zastáncem postupu prevence,“ uzavřel Zeman. Jeho přání ale asi nedojde naplnění, protože Izrael má specifické postavení. Představa, že by židovští vojáci plnili roli mírových sborů v sunnitském Afganistanu, se zdá být, mírně řečeno, nereálná. A že by Francouzi po návratu do NATO šli bránit izraelské hranice v případě napadení Izraele jako člena Aliance, když jim bylo zatěžko vyslat mírotvorce do Libanonu, ještě méně. Místopředseda vlády pro evropské záležitosti **Alexandr Vondra**

také hned podotkl, že je otázkou, zda vůbec Izraelci do NATO chtějí. „Bavil jsem se o tom s Ehudem Olmertem a on mi říkal, že by zájem měl, ale že se bojí odmítnutí a nechce přijít o prestiž,“ odpověděl Zeman. Nejvíce ale pobouřil Zeman bývalou lotyšskou prezidentku **Vairu Vike-Freibergovou**, která mu se zkamenělou tváří namítala, že nikdo z Gruzinců nemůže za okupaci země ruskými jednotkami v srpnu 2008 a požádala ho, aby vysvětlil, kde vzal nehořádnou pomluvu na jejich prezidenta. Se Zemanem to ale ani nehnuło a se slovy „Aktivně žít, znamená žít s přiměřenými informacemi“ ji odkázal na článek reportéra Johna Laughlanda v Guardianu, v němž prý napsal, že „holandská manželka gruzínského prezidenta Sandra Roelofs řekla, že její muž chce následovat dlouhou tradici silných gruzínských vůdců, jako byli Stalin a Berija.“

Konferenci velmi působivě doplnila výstava „NATO: svoboda i zodpovědnost“ v nádherných prostorách Valdštejnské zahrady. Předseda Senátu uvítal přítomné hosty v Salla Tereně Valdštejnského paláce. Po té bývalý náčelník Generálního štábu ČR Jiří Šedivý shrnul uplynulých deset let členství ČR v NATO z vojenského hlediska: „Podařilo se nám u našich nynějších spojenců překonat pocit nedůvěry, který k nám přetrvával. Podobně na tom jsou nyní Albánie a Chorvatsko, které do NATO vstoupí za několik týdnů, i když ještě nedávno procházely ozbrojenými konflikty na svém území.“ Po zvucích národní hymny ČR a hymny NATO byla symbolickým přestřihnutím pásky výstavu otevřena a hosté se rozprchlí po Valdštejnské zahradě si ji prohlédnout. Snímky *Fragmenty: Jiří Pancíř*

